

CEBIT 2009

A kiállítás a kevesebb kiállító és látogató ellenére is bizonyította: az újítás és a fejlesztés a jelenlegi körülmények között sem áll meg. **11. oldal**

IT-TANÁCSADÓK

Válság idején érdemes „B tervet” készíteni: ez tartalmazza a válság elhúzódása esetén foganatosítandó intézkedéseket. **20. oldal**

**395
forint**

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

ICT-STRATÉGIA DÖNTÉSHOZÓKNAK • WWW.COMPUTERWORLD.HU
ALAPÍTVÁ 1969 • 2009. MÁRCIUS 17. • XL. ÉVFOLYAM 12. SZÁM

COMPUTERWORLD

Kulcsok 2009-hez

Az elemzők egyre biztosabbak abban, hogy az ideik sok tekintetben sovány esztendő lesz. Az informatikát tekintve azonban nem úgy néz ki, hogy megáll az élet. Sok olyan technológia van, amely ígéretes jövő előtt áll, és egyre inkább úgy tűnik, 2009-ben komoly szerepet fog játszani. 9 technológia, amely meghatározza az IT-t.

Összeállításunk a 7-10. oldalon

CIO09

Konferencia és kiállítás

Kormányzás viharos vizeken

2009. április 23-24.
Ramada Resort
Budapest

Informatikai döntéshozók éves találkozója

Ízelítő témáinkból:

„Próbaidő” – Szerepálmok és a CIO ébredése: miként illeszkedhetnek a CIO-k a stratégiai döntéshozói körbe?

„Felhőkarcolók” – Topmodell kerestetik: hogy legyünk költséghatékonyak szűkülő büdzsével?

VISZ-panel – Jogszabályi megfelelés: miként alakult a szabályozói környezet hazánkban?

Előadókink közül:

Gary Beach, az amerikai CIO magazin alapítója

Takács Tibor, a VISZ elnöke

Cselőtei Attila, CIB Bank informatikai vezetője

Tóth Attila Zoltán, MOL Csoport CIO

Braun Péter, OTP Csoport elnöki főtanácsadó

Dr. Bálint Ákos, NFÜ Közigazgatási Reform Programok Irányító Hatóságának vezetője

Hegedüs Gábor, HP Magyarország vezérigazgatója

Székely Zoltán, KPMG partner, IT tanácsadás

Dr. Ormós Zoltán, Ormós Ügyvédi Iroda

Ralph van Uden, Deloitte Kockázatkezelési szolgáltatások üzletágának igazgatója

A konferencia teljes részvételi díja szállással:

2009. március 23-tól 100 000 Ft+áfa

Részvételi díj korai jelentkezés esetén:

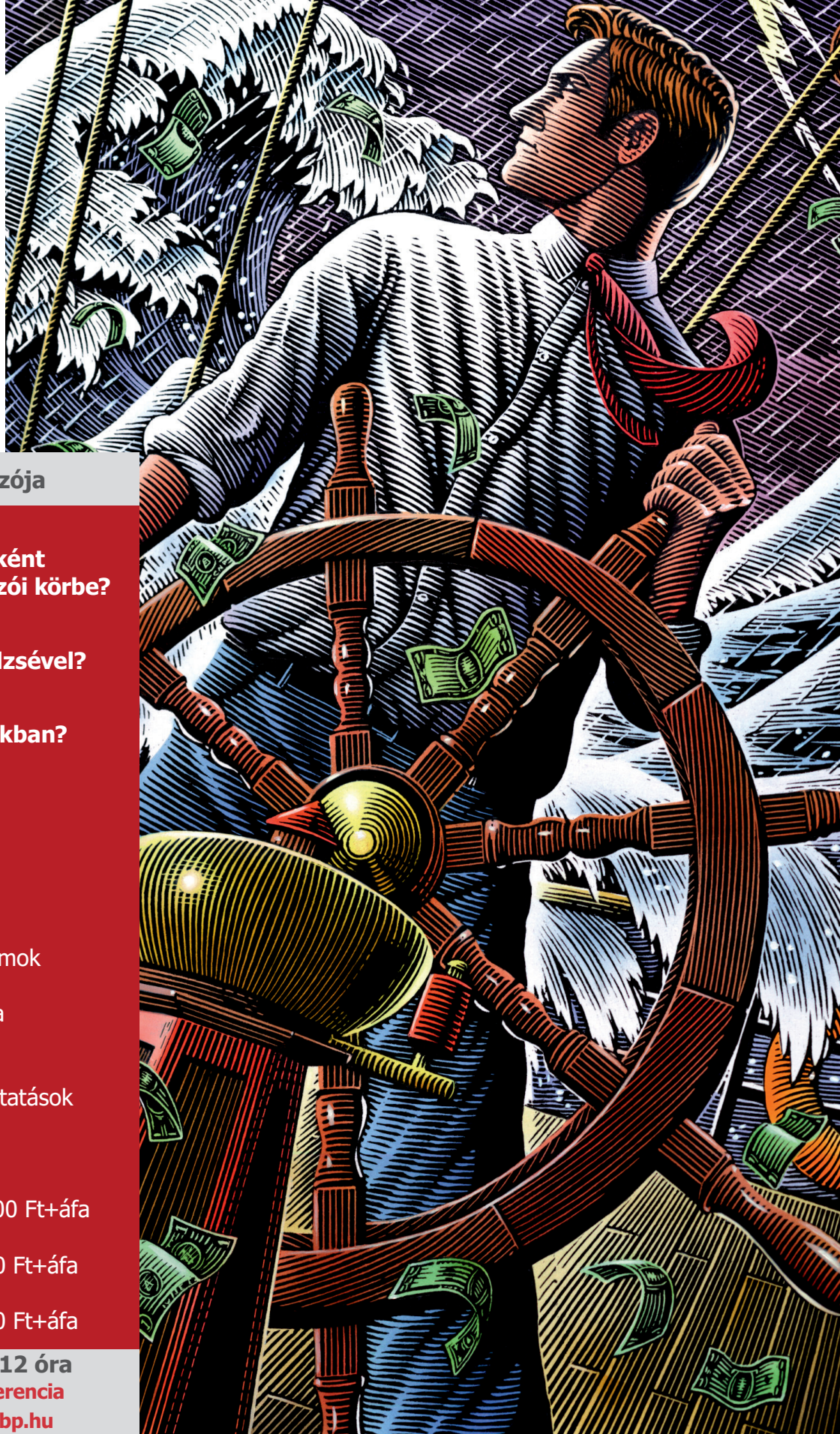
2009. március 22-ig 79 000 Ft+áfa

CIO-k, tavalyi résztvevők és az államigazgatási szektor dolgozói számára: 50 000 Ft+áfa

Jelentkezési határidő: 2009. április 22., 12 óra

Bővebb információ és jelentkezés: www.fn.hu/konferencia

Telefon: 437-1414, e-mail: konferencia@sanomabp.hu

Gyémánt támogató:

Arany támogató:

Ezüst támogató:

Bronz támogató:

Kiállító:

Média támogatók:

Szakmai védnök:

Szervezők:

AKTUÁLIS

05 HYDE TECH CORNER
Ezen a héten két technológiai cég vezetője és egy politikus kommentálja a közelmúlt fontosabb híreit, eseményeit.

06 MÉG CSAK MOST JÖN A NEHEZE?

06 TÁVOZIK AZ ICANN VEZÉRE

06 KIKAPCSOLHATÓ TARTOZÉKOK A WINDOWS 7-BEN

FÓKUSZ

07 KULCSOK 2009-HEZ?
A gazdasági nehézségek ellenére az informatikai fejlesztések 2009-ben is folytatódnak, hiszen a meglévő informatikai rendszereket működtetni kell. Éppen az informatikai rendszerek gazdaságosabb működése kívánja meg az újabb fejlesztéseket. Bemutatunk kilenc olyan technológiát, amelyek 2009-ben komoly szerepet játszhatnak.

ÜZLET

11 HÚSZ SZÁZALÉK
Ennyivel csökkent átlagosan az idei CeBIT kiállítóinak és látogatóinak száma az előző évi adatokhoz képest. A rendezvény azonban így is bizonyította, hogy az újítás és a fejlesztés a jelenlegi körülmények között sem áll meg.

13 TILOS A NETBOOK?
Meglepő, hogy a Psion Netbook szolgáltatásai mennyire hasonlítanak ahhoz, amit manapság netbookként kínálnak a gyártók.

13 PSION-TÖRTÉNET

14 INGYENES HELYETT FIZETŐS TARTALMAK

14 ELMARADT EMELÉS

TECHNOLÓGIA

15 REJTŐSZÍNNEL A SPAMEK ELLEN
Az e-mail címek elrejtése weblapunkon, portálunkon egyre fontosabb, hiszen a standard formában szereplő e-mail címeket nagy valószínűséggel előbb-utóbb fel fogják dolgozni. A kérdés, hogy melyik megoldást érdemes választani.

17 HAZAI PIAC
Sunbelt VIPRE Enterprise

18 LEMARAD, HA KIMARAD...

19 RÁDIÓS FORGALOMIRÁNYÍTÁS
Hiába hallgatjuk a rádióban a budapesti dugóhelyzetet, amikor miniket éppen a kecskeméti bevezető szakaszok érdekelnék. Erre a problémára adhat teljes körű megoldást a TMC-adás.

ÁLLANDÓ ROVATAINK

04 VÉLEMÉNY
Egri Imre: Ki ne mondd!
Agónia helyett derűlátás – Schwarzenegger kormányzó optimizmusa ragadós. Annyi bizonyos: új ötletek és rugalmasság kell, hogy az IT továbbra is nagy üzlet maradjon. Igazából – ha nem ragaszkodnánk a pozitív gondolkodás elvéhez –, lehet, hogy érdemes lenne kiismerni az igazi kulcsszót: válság, és eszerint különlegesen kezelni a helyzetet.

05 ESEMÉNYEK
Mi várható a héten? Konferenciák, előadások, tapasztalatcserek

05 SZEMÉLYI HÍREK

06 HÍRMOZAIK
Tudósítások az IT-szakma legfrissebb eseményeiről, újdonságairól.

TARTALOM

2009.03.17.

WWW.COMPUTERWORLD.HU

Lenni vagy nem lenni?

Folyamatos pletykátéma az Apple nem létező netbookja. Lesz? Nem lesz? Ha lesz, miért? Ha nem lesz, akkor miért nem? Talán a tajvaniak már tudnak valamit? computerworld.hu/cikkek/apple_netbook

SAP mobil eszközökre is

A Sybase-zel való együttműködés eredményeként először a CRM-alkalmazás lesz elérhető iPhone-on, Windows Mobile-on, BlackBerry-n, Symbian és Palm eszközökön. computerworld.hu/cikkek/sap_mobilon

Az első CIO a Fehér Házban

Az amerikai elnök a múlt héten nevezte ki a szövetségi kormány első CIO-jává Columbia Kerület CTO-ját, *Vivek Kundra*t. computerworld.hu/cikkek/cio_usa

Elégedettek a PHP-s fejlesztők

Az Evans Data felmérése szerint a programozók a több sebből vérző PHP-t kedvelik a legjobban, és a VBScripttel lehet a legmesszebb kergetni őket. computerworld.hu/cikkek/ed_php

Kiadja IDG Hungary Kft.
1075 Budapest Madách Imre út 13-14. A ép.
HU ISSN 0237-7837
Postacím: 1374 Budapest 5. Pf. 578
Internet: www.idg.hu

Felölös kiadó Biró István ügyvezető – ibiro@idg.hu
Lapigazgató Melovics Csaba – cmelovics@idg.hu
Műszaki vezető Babinecz Mónika – mbabinecz@idg.hu
Nyomás és kötészet D-Plus Kft.
1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.
Németh László

Ügyvezető igazgató Németh László

Szerkesztőség
Főszerkesztő Csontos Péter – pcsonotos@idg.hu
Főszerkesztő-helyettes Dervenkár István – iderenkar@idg.hu
Lapszerkesztő Barabás Balázs – bbarabas@idg.hu
Online-szerkesztő Tököli Gábor – gtokoli@idg.hu
Olvasószerkesztő, korrektor Sz. Erdős Judit – jerdos@idg.hu
Munkatársak Horváth Ádám – ahorvath@idg.hu
Kis Endre – ekis@idg.hu

Szerkesztőségi ügyelet
Bödör Eszter – ebodor@idg.hu
Telefon: 577-4343, fax: 266-4343
Internet: www.computerworld.hu
e-mail: levelek@idg.hu

Újságíróink szakmai képzésének háttérét a NetAcademia Oktatóközpont biztosítja. www.netacademia.net

Tipográfia
Berényi István – iberenyi@idg.hu
Berényi Teréz – tberenyi@idg.hu

Hirdetésfelvétel
Radácsy Katalin – kradacsy@idg.hu
Telefon: 577-4310, fax: 266-4274

Hirdetési osztályvezető

Lapreferens Rodriguez Nelsonné – irodriguez@idg.hu
Telefon: 577-4311
Bohn Andrea – abohn@idg.hu
Telefon: 577-4316, fax: 266-4274
e-mail: keriroda@idg.hu

Kereskedelmi asszisztens

Terjesztés és ügyfélszolgálat
Terjesztési igazgató Babinecz Mónika – mbabinecz@idg.hu
Telefon: 577-4301, fax: 266-4343
MediaShop: mediashop@idg.hu
e-mail cím: terjesztetes@idg.hu

Marketing

PR-munkatárs Kovács Judit – jkovacs@idg.hu

Konferencia
Bödör Eszter – ebodor@idg.hu

Jogi közlemények
Szerkesztőségünk a kéziratokat lehetőségei szerint gondozza, de nem vállalja azok visszaküldését, megőrzését.

A COMPUTERWORLD-ben megjelenő valamennyi cikket (eredetiben vagy fordításban), minden megjelenést követően, táblázat stb. szerzői jog védi. Bármilyen másodlagos terjesztésük, nyilvános vagy üzleti felhasználásuk kizárólag a kiadó előzetes engedélyével történhet. A hirdetések a kiadó a legnagyobb körültekintéssel kezeli, ám azok tartalmáért felelősséget nem vállal.

Terjesztési, előfizetési, ügyfélszolgálati információk

A lapot a Lapker Rt. alternatív terjesztők és egyes számítástechnikai szakszolgálatok terjesztik. Előfizethető a kiadó terjesztési osztályán, az InterTicketnél (266-0000 9-20 óra között), a postai kézbesítőknél (06/80-444-4444; hirlapelofizetes@posta.hu, fax: 303-3440) Előfizetési díj egy évre 15 720 forint, fél évre 7860 forint, negyed évre 3930 forint.
Lapunkat a MATESZ auditálja
Olvasóink szokásait a Nemzeti Médiaanalízis méri fel.
A Computerworld az IVSZ hivatalos médiapartnere.

A szerkesztőségi anyagok vírusellenőrzését az **F-Secure Anti-Virus** programmal végezzük, levelezésünk biztonságáról pedig a **Kaspersky Anti-Virus** program gondoskodik.
Mindezeket a ZF 2000 Kft., a szoftverek magyarországi képviselője biztosítja számunkra.
<http://www.zf.hu>

IMPRESSZUM COMPUTERWORLD-Számitástechnika
ICT-stratégia döntéshozók • alaphú 1999 • 2009. március 17. • XL. évfolyam 12. szám

Egri Imre
újságíró

Ki ne mondd! Agónia helyett derűlátás

Schwarzenegger kormányzó optimizmusa ragadós. Annyi bizonyos: új ötletek és rugalmasság kell, hogy az IT továbbra is nagy üzlet maradjon.

Néhány éve még egyértelműen az éppen folyó technikai fejlesztések, újdonságok vitték el a hátukon az IT-ipart. Szükség volt nagyobb számítási teljesítményre, több tárolókapacitásra, széles sávú vagy éppen mobilinternet-hozzáférésre ahhoz, hogy újabb és újabb alkalmazásokat valósíthassunk meg számítógépes alapon. Mára azonban olyan alacsony áron áll rendelkezésre megfelelő teljesítmény, hogy a legtöbb célhoz nincs is égető szükség erősebb hardverekre. Az olcsó hardver és a rengeteg nyílt forráskódú, ingyenes megoldás révén eljött az idő, hogy kezdjük okosabban használni azt, amink már van, és ezt érezhetjük az idei CeBIT-en is.

Minden évben keressük, hogy vajon mi az a néhány varázsszó, amivel fel lehetne címkézni az aktuális kiállítást, illetve mely területek vannak fellendülőben, mik a trendek. Mi, újságírók a kiállítást illetően utólag, a szervezők pedig persze előre törnek ezen a fejükön, nem is keveset. Néhány új ötlet, egy-két örökzöld trend és igazi varázsszavak körvonalazták számunkra az IT jövőjét a 2009-es CeBIT-en.

Jó érzékkel terjesztették el a szervezők a Webciety fogalmát, ami valóban új szó, a web és a society (társadalom) összetételként tükrözi is, hogy mennyire ráépült mindennapi és gazdasági életünk az internetes technológiákra. Ennek jegyében egy új kiállítási formát vezettek be a CeBIT-en, amely révén a 6-os csarnokban a Webciety területén megszűnt a kis- és nagyvállalatok közötti tagoltság és különbség, már ami megjelenésük formáját illeti. Ahogy az interneten is oldalról oldalra böngészhetjük az egyes cégek honlapját, úgy járhattuk be itt is az egységes bemutató bázisokat. Egy-egy kiállítási hely berendezéséhez nem kell más, csupán egy laptop, a helyszínen adtak a digitális transzparensnek, fénytechnika és hangosítás, így olcsón és hatékonyan hozhatták arculatukat a vásárra a kisebb kiállítók is. Az ötlet több kisebb cégnek nyitott utat a kiállításra, a helyek felét már le is kötötték a jövő évre vonatkozóan.

Évek óta sikeres – és a kedvezőtlen gazdasági helyzet kapcsán kevésbé süjtött – terület az egészségügy, ami az IT-n belül erősödő pozíciót mondhat magáénak, olyannyira, hogy a TeleHealth nemzetközi kongresszus és vásár ez évben először szerves részét képezte a CeBIT-nek, átfogó képet adva az iparágról. Minden időben kénytelenek vagyunk megfelelőképpen áldozni a biztonságra, ezért a vírusellenes szoftverek, kamerás megfigyelőrendszerek is kiemelt helyet kaptak. A mobil tárolóeszközök terjedésével a titkosítás és a lopásgátló eszközök iránti igény növekedésére számíthatunk, a közösségi oldalak terjedésével pedig olyan megoldásokra lesz szükségünk, amelyekkel megvédhetjük a gyermekeket és felnőtteket az internet veszélyeitől.

Tavalyról még megmaradt a Green IT, amit nem csupán újra elővettek a fiókból, de sikerült kiterjeszteni is – a Green IT Village helyét átvette a Green IT World, szóval senki sem fog megmenekülni a „zöldesgtől”. Jó kis világmegmentő kulcsszó ez, amihez divat csatlakozni, de nem csak mi éreztük úgy, hogy ez magában csak zöldköret lehet a 2009-es CeBIT-hez, kell még főfogás is, lehetőleg valami húsféle, mondjuk egy Terminátor, ami köztudottan élő (hús)szövet a fémvázon.

Eddig még nem fordult elő a vásártörténetben, hogy ne egy egész nemzet, illetve országot nevezzen meg partnerének, hanem egy ország tagállamát. Az idei év hivatalos kiállítási partnere az USA „legítébb” tagállama, Kalifornia volt. A nyitócerimónián maga a kormányzó, *Arnold Schwarzenegger* is részt vett, több más neves személyiség mellett *Angela Merkel*lel, Németország kancellárjával együtt. Látszik, hogy a németek nagy jelentőséget tulajdonítanak a két régió jövőbeni együttműködésének, ami talán segít stabilizálni a nemzetközi világban érezhetően érintett IT-ipart. Úgy tűnik, hogy a Szilícium-völgy állama is európai partnerkapcsolatok révén szeretné erősíteni helyzetét – több mint 100 kiállító érkezett a tengerentúlról. Hogy ki kit fog megmenteni, az egyelőre kérdéses, hiszen a világméretű visszaesés mindkét IT-nagyhatalmat érinti. Annyi bizonyos, hogy sikerült egy erőt és optimizmust árasztó személyiséggel feldobni a vásárt, aki ma

már nem terminátor, hanem inkább aféle tábori lelkészként önt némi lelkesedést a lankadó IT-ipar résztvevőibe. Varázsszavakból van tehát bőven, akadnak új technológiák és jó ötletek, de a CeBIT záróközleménye maga is a fokozott hatékonyságot és költségcsökkentést állítja az IT jövőjének középpontjába. Meglehet, hogy nyugaton még csak most kezdődik a költségek csökkentése, de mifelénk ez már egy nagyon régi trend, és meglehet, már nem sokat tudunk húzni az IT nadrágszíján. Mondhat valaki *abrakadabrá*t vagy akár *hasta la vista*t is, ez magában kevés lesz. Igazából – ha nem ragaszkodnánk a pozitív gondolkodás elvéhez –, lehet, hogy érdemes lenne kimondani az igazi kulcsszót: válság, és eszerint különlegesen kezelni a helyzetet. A CeBIT sugallata ezzel kapcsolatban, hogy új üzleti kapcsolatok építésével lábáljunk ki a helyzetből. A magunk részéről jobb híján ugyanezt tanácsolhatnánk mindenkinek, de nem ígérhetünk könnyű sikert.

Egyre több jel mutat arra, hogy az NVIDIA saját x86-os processzor fejlesztésén dolgozik. Ami nem lenne nagyon meglepő, mivel a grafikus lapkák sem kevésbé komplexek, mint a CPU-k. Ugyanakkor az is lehetséges, hogy a cég nem a semmiből fog új CPU-t fejleszteni, inkább egy kevésbé sikeres gyártó megoldását licenceli majd. Előző lapszámunkban arról kérdeztük olvasóinkat, hogy mit gondolnak az x86-os NVIDIA CPU lehetőségéről.

Olvasóink szerint...

Olvasóink szerint...

Egyre több jel mutat arra, hogy az NVIDIA saját x86-os processzor fejlesztésén dolgozik. Ami nem lenne nagyon meglepő, mivel a grafikus lapkák sem kevésbé komplexek, mint a CPU-k. Ugyanakkor az is lehetséges, hogy a cég nem a semmiből fog új CPU-t fejleszteni, inkább egy kevésbé sikeres gyártó megoldását licenceli majd. Előző lapszámunkban arról kérdeztük olvasóinkat, hogy mit gondolnak az x86-os NVIDIA CPU lehetőségéről.

Remek dolog! Minél többszereplős egy piac, annál jobb a vásárlóknak. (82%)

Tévtűt, a VIA sem boldogul. (18%)

Hyde Tech Corner

Ezen a héten két technológiai cég vezetője és egy politikus kommentálja a közelmúlt fontosabb híreit, eseményeit. [Összeállította: Barabás Balázs]

Elég a rinyálásból!

Arnold Schwarzenegger kormányzó szerint nem visszafele kell tekintenünk, hanem előre. „A megoldás és nem a probléma részének kell lennünk” – mondta a politikus a CeBIT-en.

computerworld.hu/cikkek/arnie

PETTKÓ ANDRÁS ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ, MDF

– Schwarzenegger pályafutása példa arra, hogy a világ összeszűkül, a kiugró tehetségek és koncepciózus emberek globális szinten tudnak érvényesülni. Egy vidéki osztrák fiatalember néhány évtized múlva a világ talán legfejlettebb régiójának, Kaliforniának lehet a politikai vezetője. Visszatér Európába, és irányadó díszvendégre lesz földrészünk innovációs csúcspontjává.

Ez a karrier is azt támasztja alá: dolgozni kell, hinni a valós teljesítmény megtérülésében, függetlenül attól, hogy milyen gazdasági területen szeretne valaki előrejutni. Politikusként is azt kell mondanom: a kiváló filmszínész és társadalomkonstruktornek van olyan elismertsége, hogy szakmai megközelítés he-

Pettkó András

országgyűlési képviselő
MDF

lyett tanári elhivatottságú szavakkal szóljon korunk nagy pénzügyi-ipari válságáról. Vitathatatlan, hogy hitteli mondatai, aláhúzza életteljesítményének reprezentációjával, megragadják a krízisből való kilábalás egyik elemét: hinnünk kell abban, hogy a világ képes lesz új és működőképes gazdasági szisztémákat találni. És itt jön be az informatika. Ez az új rendszer – tényekre és tervezhetőségre építve – csak intelligens lehet, ahogy ismerjük már az intelligens város, intelligens közszolgáltatások fogalmát. A számítástechnika nélkül nincs alternatíva a jövő felé.

Egyablakos vámügyintézés

Több tízezer ügyfél számára jelent majd egyszerűbb vámeljárást a jövőre elkészülő kormányzati projekt. Elkészülésének határideje 2010. március 15.

computerworld.hu/cikkek/1ablakvam

ABLONCZY BALÁZS ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ, SAP HUNGARY KFT.

– Cégevezetőként örülök, hogy könnyítik a vállalkozások adminisztratív terheit. Magánemberként ugyanakkor csodálkozom, hogy miért most történik mindez, valamint mi-

Ablonczy Balázs

ügyvezető igazgató
SAP Hungary Kft.

ért szerepel mindig az EU pénzügyi támogatása a legtöbb előremutató kezdeményezésnél. Hiszen számos olyan megoldás létezik a szolgáltató állam megerősítése érdekében, amely nem igényel jelentős befektetést, mégis javítja az ügyeket intézők komfortérzetét. Többek között ilyenek látom az erőforrások kiegyenlítését, a teljesítményértékelést is. Nehéz azzal az ellentéttel szembesülni, ami például hatékonyság szempontjából jellemez egy átlagos céget vagy egy állami hivatalt. Ám nem gondolom, hogy ennek így is kell maradnia. Hiszen számos lehetőség adott a szolgáltatások javítására, csökkenő költségek mellett. Jó példa lehet erre Németország, Franciaország vagy a szomszédos Ausztria esete, ahol csupán az integrált informatikai rendszer bevezetésével súlyos eurómilliókat spóroltak meg.

Még csak most jön a neheze?

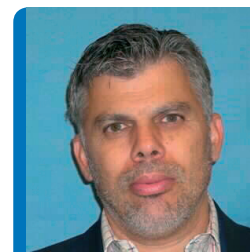
Az IDC frissített előrejelzése szerint a recesszió még rosszabb lesz, a PC-értékesítések tovább csökkennek 2009-ben. A piac 2010-re fokozatosan talál magára.

computerworld.hu/cikkek/aneheze

ÁKOS GYÖRGY ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ, EMC MAGYARORSZÁG

– A híreket olvasva az ember nem nagyon lepődik meg. Ha csak a különféle vásárlói csoportokat nézzük, teljesen egyértelmű, hogy korábban az „olcsó” PC korszakában, mint oly sok más dologgal, ezzel is pazarlóan bántunk.

Elsősorban a szoftvergyártók nyomására, a 3 éves forgási sebesség a vállalati szférában általánosan elfogadottá vált. Ha valóban performance gondok jelentkeztek, a gépcsere volt az elsődleges válasz, pedig már régen vannak vékony kliensek és a különféle desktop virtualizációs eljárások is ismertek. Nem mondom, hogy azonnal számszerűsíthető összehasonlításokat kaphatunk, de azért nem az úrhajózás tudománya alapos TCO-kat készíteni. Arról nem is beszélve, hogy ma fel se tűnik a 4 vagy 5 éves frissítés, ha szakmailag a helyzetet hűzhető. A desktopok ma mindent tudnak, amit kell, de például azok az otthoni fel-

Ákos György

ügyvezető igazgató
EMC Magyarország

ESEMÉNY-NAPTÁR

Március 19. BUDAPEST

IDC IT Security Roadshow 2009
WWW.IDCHUNGARY.HU

Március 19. BALATONÓSZÖD

IVSZ-KSZF-KÖSZ
Közbeszerzési konferencia
WWW.IVSZ.HU

Március 24. BUDAPEST

Green IT – A gazdaságok környezetvédelem
WWW.IIR-HUNGARY.HU

Március 26. BUDAPEST

e-Banking Summit 2009
WWW.CEBC.HU

Március 26. BUDAPEST

Szoftvertesztelés '09
WWW.COMPUTERWORLD.HU

használók is, akik keveset hordoznak gépüket, már notebookot vettek.

Nem mondom, hogy nincsenek szükséges, praktikus és egyéb hasznos újdonságok, de azért illetet volna már korábban alaposabban végiggondolni a cserét. Nyilván már akkor is lett volna jobb helye a vállalati és a magánberuházásoknak. De hát ilyenek vagyunk! Nagyon nem fájt, mi meg mentünk előre a marketinggel együtt. A mostani hirtelen visszafogás nagyon jól mutatja, hogy ebből a szempontból micsoda tartalékaink vannak. Például minek 16:9 arányú képernyő vagy hihetetlen teljesítményű grafika főleg levelezéshez, szövegszerkesztéshez és egy kis szörföléshez – pláne, ha ez utóbbi a munkahelyen nem igazán preferált. Úgy vagyunk ezekkel, mint a mobiltelefonnal: van rajta vagy 100 funkció, de igazából csak 4-et, 5-öt használunk. Persze kifizetni, mindent kifizetjük.

Az is biztos, hogy az egész egyre inkább „commodity”, és különösen a magánhasználat divattjele miatt amint tehetjük, visszaállunk a korábbi rossz szokásainkhoz. Ez nem kétséges. Hogy addig a gyártó, disztribútor, kiskereskedő láncban többen elvéreznék ebben a személynél számítógépek számára is nehéz időben, hát ez a business ilyen dolog...

Pannon: új vezérigazgató

A Pannon igazgatótanácsa Anders Jensen (képünkön) nevezte ki a cég ve-

zérigazgatójává. A szakember április 1-jén Ove Fredheim helyét veszi át. Anders Jensen 2007-től a Telenor bangladesi leányvállalata, a Grameenphone vezérigazgatójaként tevékenykedett, mely egyben Banglades legnagyobb mobilszolgáltatója. Ezt megelőzően 2005-től a Telenor Sweden marketing vezérigazgató-helyetteseként és a lakossági piacért felelős vezetőjeként dolgozott. Kilencévi tapasztalata

van az internet és a telekommunikáció területén, melyet olyan cégeknél szerzett, mint az Europlan, a Vodafone és a Telenor. Emellett számos évet töltött FMCG-területen is. Fredheim öt éven keresztül vezette a Pannont. A vállalat vezetése alatt kezdte el kiépíteni a 3G hálózatot, és ugyancsak ő vezényelt le egy imázs- és névváltást a cégen belül: a Pannon GSM nevet Pannonra cserélték, illetve elkezdtek használni a Telenor-csoporton belül egységes, kék logót.

HÍRMOZAIK

Dinamikus start

A Synergon leányvállalata, a Synergon Retail Systems Kft. a hazai gazdasági élet induló vállalkozásait honoráló elismerésben részesült. *Steinbinder Romulus*, a Synergon Retail Systems Kft. ügyvezetője február 26-án vehette át a „Legdinamikusabban startoló magyar cég” elismerő oklevelet a Parlament Vadásztermében. Az Up Club Hungary idén több mint húsz vállalatot díjazott a magyar gazdasági ágazatok különböző területeiről, közöttük az informatikát a Synergon Retail Systems Kft. egyedülként képviseli. Az elbírálás elsődleges feltétele: nettó százmillió forintot meghaladó árbevétel, és nyereséges első év.

Klimaváltozás-figyelő

Közösen fejleszt a NASA és a Cisco a Planetary Skin nevű, a bolygónk egész felszínét lefedő hálózatot, amely a világ számos pontján mért környezeti adatok összegyűjtését, rendszerezését és statisztikai elemzését szolgálja. Az online együttműködésen alapuló platform egységes keretrendszert biztosít a különböző műholdas, légi, tengeri és szárazföldi érzékelőkből érkező adatok begyűjtéséhez és elemzéséhez. A mérési eredményeket közel valós időben közzéteszik egyrészt a nyilvánosság, másrészt az érdekelt kormányzati szervek és vállalatok számára. A mintarendszer a jövő év során készül el.

Moonlighttal Linixon

A Novell által szponzorált nyílt forráskódú kezdeményezés, a Mono Project újabb fejlesztési állomásához érkezett: bejelentették a Moonlight 1.0 változatát. A Moonlight az első, és eddig egyetlen olyan nyílt forráskódú projekt, amely a Linux-felhasználók számára hozzáférést ad a Microsoft Silverlight tartalomhoz, illetve biztosítja a Windows Media tartalmak használatához szükséges platformot. A nyílt forráskódú médialejátszó létrehozásán dolgozó, a szintén a Novell által támogatott Banshee projekttel együtt a Moonlight is része a Linixon futó teljes multimédia-megoldásnak.

REGISZTRÁLJON!

Ha szeretné hétről hétre

a legfontosabb szakmai résztvevőkhöz eljuttatni az Ön cégével kapcsolatos információkat, regisztráljon Céginfó szolgáltatásunkra oldalunkon!

ceginfo.computerworld.hu

Még csak most jön a neheze?

Samu József ■ Az IDC frissített előrejelzése szerint a recesszió még mélyebb lesz, a PC-értékesítések tovább csökkennek 2009-ben. A piac 2010-re fokozatosan talál magára. A PC-eladások 2009-ben 4,5 százalékkal csökkennek az Egyesült Államokban (decemberben még „csak” 3,8 százalékos visszaesést jósolt a piackutató). A globális piaccal kapcsolatban még rosszabbra számítanak, ott már az év első felében 8 százalékos csökkenést jövendölnek. Az IDC 2009-re az összes PC-eladást 282 millió darabosra becsü-

li, ami ugyancsak alapos visszaesést jelent a 2008-as 295,2 millió darabbal szemben. Az értékesítési mutatók romlásának legfőbb oka a munkanélküliség növekedése és az otthoni felhasználók vásárlásainak csökkenése.

2010-re az IDC 300,9 millió darab PC eladását jósolja. A piackutató szerint nemcsak a kereskedőknek, hanem a PC-gyártóknak is tenniük kell azért, ha növelni akarják az eladásokat. Jelenleg a számítógépek tömegpiacra készülnek, miközben a vásárlók egyedi szolgáltatásokat keresnek. Az IDC szerint az új noteszgépek-

nek több csatlakozási lehetőséget kell kínálniuk, változatosabb képernyőmérettel és külső megjelenéssel kell készülniük. A teljes PC-piac ugyan zsugorodik, de azon belül a noteszgépek száma növekedni fog. Az IDC 148,6 millió eladott noteszre számít, szemben a tavalyi 142,6 millió értékesített géppel. Egyre sikeresebbek a netbookok is. A jelentés szerint 2008-ban 10 millió darab talált gazdára, és kétszer ennyi eladására számítanak 2009-ben. A végfelhasználókat azokat a netbookokat fogják keresni, amelyek a megszokott, kis méretben kínálnak több szolgáltatást – úgyis mint WiMax és 3G mobil szélessávú csatlakozás lehetőségét.

Távozik az ICANN vezére

Barabás Balázs ■ Ez év végén távozik posztjáról az ICANN elnök-vezérigazgatója. *Paul Twomey* szerződése idén jár le, és nem kívánja meghosszabbítani. Az ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) 1998-ban jött létre, hogy felügyelje a domainnevek kiosztását. Paul Twomey 2003 óta vezeti a szervezetet, amelynek az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériumával kötött szándéknyilatkozata idén szeptemberben jár le. Az ICANN vezetői többször hangoztatták, hogy formálisan is szeretnék függetleníteni a szervezetet az amerikai kormánytól – feltehetően Twomey távozása is ezt a célt szolgálja.

Az ICANN egyébként folyamatos támadás alatt állt az elmúlt években. Bár nem szigorúan vett állami szervezet, és irányítását soknemzeti-

ségű vezetőség látja el, a szegényebb országok úgy látják, nincs elég be-

lisan is váljon függetlenné az amerikai kormányzattól.

A másik vitatott projekt a legfelső szintű domainek (TLD-k) szabályozásának átalakítása. Az elképze-

lés szerint gyakorlatilag bármilyen domaint lehet majd regisztrálni, nem csak a jelenleg meghatározottakat (.com, .org, .info stb.). A várakozásokkal ellentétben sok cég nem örült az új lehetőségnek, mivel szerintük több százezer dollárt kell majd költeniük arra,

hogyan megvédjék a márkanévüket az interneten. Az ICANN elhalasztotta a kérelmek befogadásának időpontját szeptemberről decemberre.

Paul Twomey: év végén távozik

leszolásuk a szervezet működésébe. Ezért 2004 óta folyamatosan szorgalmazzák, hogy az ICANN formá-

Kikapcsolható tartozékok a Windows 7-ben

Samu József ■ A Windows 7 megjelentetésre jelölt változatában számos beépített tartozék kikapcsolható. A Microsoft minden bizonnyal az Opera Software ASA keresete alapján indított uniós vizsgálata hatására döntött úgy, hogy egyszerűen kiküldhetővé teszi saját böngészőjét, az Internet Explorer 8-at. Az IE letiltására módot adó, megjelentetésre jelölt változat (release candidate – RC) előreláthatólag áprilusra készül el. Ez a szolgáltatás az eddig nyilvánosságra hozott Windows 7 bétákban még nem volt elérhető, most viszont az IE-n kívül más alkalmazásokra is vonatkozik.

A Windows 7 dokumentumkezeléséért felelős csoport programmenedzsere, *Jack Mayo* az Engineering Windows 7 blogon március 6-án megjelent postban a következőket írta: „A Windows 7-ben kiterjesztjük az effajta szolgáltatások számát, a felhasználónak a Vistához képest több mozgástere lesz ebben a Windows-változatban, több szolgáltatást engedélyezhet és tilthat le. A letiltható részek: Windows Media Player, Windows Media Center, Windows DVD Maker, Internet Explorer 8, Windows Search, kézírás-felismerés (a Tablet PC komponens opció segítségével), Windows Gadget Platform,

Fax és Scan, XPS Viewer és Services (beleértve a Virtual Print Drivert).”

A Microsoft úgy implementálta a fenti Windows 7 összetevők kikapcsolásának lehetőségét, hogy azok már csak a telepítés befejezése után tilthatók le a rendszerben, ezt Mayo azzal a felhasználói igényvel indokolja, hogy legyen a telepítés minél egyszerűbb.

A szoftvercég eddig négyezer IT-ügyféltől gyűjtött be adatokat, akiknek az új operációs rendszerrel kapcsolatos legfőbb aggodalma – nem meglepő módon – a kockázatkezelést, a kompatibilitást és a mobilitást érinti.

Kulcsok 2009-hez?

Az elemzők egyre biztosabbak abban, hogy az idei sok tekintetben sovány esztendő lesz. Az informatikát illetően azonban bizonyosan nem áll meg az élet. Sokféle technológia ígéretes jövő előtt áll, és egyre inkább úgy tűnik, 2009-ben komoly szerepet fog játszani. [Összeállította: Makk Attila]

A gazdasági nehézségek ellenére az informatikai fejlesztések 2009-ben is folytatódnak, hiszen a meglévő informatikai rendszereket működtetni kell, és éppen a gazdaságosabb működés kívánja meg az újabb fejlesztéseket. Bemutatunk ki-lenc olyan technológiát, amelyek 2009-ben komoly szerepet játszhatnak.

802.11N

A vezeték nélküli hálózatok, a WLAN-ok rohamosan terjednek, egyre komolyabb infrastruktúra-rendszerek szolgálnak ki; hiszen vannak olyan helyek, ahol minden hátránya ellenére csak a vezeték nélküli kapcsolat jöhet szóba. Ezek persze **azért is népszerűek, mert nagyon kényelmes a használatuk akár otthon, akár egy kis irodában.** Mint említettem, a WLAN-nak komoly hátrányai is vannak; a megfelelő biztonság hozzáértő és felelősségteljes üzemeltetést és elég komoly erőforrásokat kíván, a rendelkezésre álló sávszélességekben a vezeték nélküli megoldások sokkal többet adnak, és ha kis területen sok WLAN van, akkor azok könnyen egymásba gabalyodhatnak.

A megoldáson már régen dolgoznak, a szabvány az idén végleges lesz, de biztos, ami biztos, több gyártó is megjelent nagy tudású (valóban sokoldalúan használható) 802.11n készülékekkel, amelyek általában gond nélkül együttműködnek a meglévő 802.11g és a 802.11b eszközökkel is.

A korábbi szabványoknak komoly gyengeségeik voltak. A régen megjelent, viccnek is nagyon gyengécske WEP-titkosítási megoldást már nagyjából el is felejtették a felhasználók. A 802.11b 10 megabites sávszélessé-

get ígért, de 5 lett belőle, a 802.11g pedig 50-et ígért, amiből a legjobb esetben is csak 20 lett. Ezeknek a fejlesztése sok nehézségbe ütközött, ám a 802.11n megjelenésével okafogyottá is váltak az ilyen irányú törekvések. A már meglévő 802.11n eszközök hozzáférési pontonként másodpercenként 250 megabitet továbbítanak. (Ennek értékeléséhez érdemes figyelembe venni, hogy a WLAN hálózatokban a forgalomnak nagyobb az úgynevezett overheadje, azaz az adatok kezelésének – mondjuk így – a rezsije, mint a vezeték nélküli hálózaton. Tehát a sávszélesség jelentős hányada megy el az eszközök saját mondanóinak továbbítására; a továbbított hasznos adatok aránya kisebb, mint a vezeték nélküli hálózatban.)

Minden hátrányuk ellenére a 802.11b és g hálózatok világszerte elterjedtek: repülőtereken, éttermekben, kávézókban és szállodákban, de nagy raktárakban, telephelyeken is hódítanak. A munkahelyeket igazán még nem tudták meghódítani: egyrészt a legtöbb helyen már létezik egy drágán és jól kiépített vezeték nélküli hálózat, amit egyelőre kár lenne leváltani, másrészt komoly aggodalom van az adatbiztonságot illetően.

A 802.11n hálózat nagy sávszélessége és kicsi késleltetése lehetővé teszi, hogy videót, hangot is közvetítsünk rajta. Ma is vannak Wi-Fi kamerák, de a sávszélességet illetően – finoman szólva is – egyelőre kihívásokkal küzdenek. A már meglévő 802.11n eszközöket igen jól felszerelték, kifejezetten nagyvállalatok számára értékes szolgáltatásokat kínálnak: Etherneten keresztüli áramellátás (PoE), dinamikus frekvenciavezér-

lés, QoS, azaz a forgalom típusától függően kezelt csomagok, beépített IPS és IDS, komoly tűzfal, magas szintű hozzáférés-vezérlés.

Noha a szabvány még nincs kész, túl nagy kockázatot nem vállal, aki már most 802.11n eszközöket választ. Nagyobb, új Wi-Fi hálózat kiépítéséhez már nem is érdemes más alapon hozzákezdeni, de régi hálózatok bővítésénél

Ezek a technológiák egymásra épülnek:

például nincs Web2-es alkalmazás megfelelő sávszélesség és biztonságos vezeték nélküli hálózat nélkül.

is érdemes megfontolni: a vegyes hálózatban lényegesen kisebb sávszélesség érhető el, bár a régi eszközök kihalásával a helyzet csak javulhat.

EGYSÉGES KOMMUNIKÁCIÓ

Az egységes kommunikáció jó ideje újra és újra előkerül az informatika környében. A fogalom kapcsán a legtöbbször a hagyományos telefon és a számítógépes kommunikáció valamiféle közös megoldására gondolnak. Ebbe beleértendő a hagyományos alközpontok lecserelése IP-alapú eszközökre, vagyis ezeket már nem a hagyományos telefonos cégektől veszik majd, hanem például valamilyen nyílt forráskódú alkalmazást használnak. (Persze ezt pontosan

látják a telefonos cégek, és gyakorlatilag mindegyik jelen van IP-alapú központokkal is a piacon.)

Az egységes kommunikációt persze érdemes megvizsgálni a felhasználó szempontjából is, hiszen ő az, akinek első lépésben megjelent egy alkalmazás a gépén, amivel telefonját, hangpostáját tudják kezelni, esetleg második lépésben eltűnt a telefon az asztaláról, és mikrofon-fülhallgató párost kapott helyette. Így már akár videokonferenciába is be tud kapcsolódni, de a kommunikációs rendszert kezelő alkalmazásban látja a leveleit, és az azonnali üzenetküldő ablakát is. Aztán vannak, akik ezt az alkalmazást egy olyan okostelefonon használják, amely a telefonálás mellett üzenetküldésre, levelezésre is alkalmas, és természetesen szinkronizálható a cég adatbázisokkal, akár a benti hang-üzenetek is meghallgathatók.

Ezek a lehetőségek nagyon is valóságosak, a teljesség igénye nélkül: az Alcatel-Lucent, Avaya, Cisco, IBM, Microsoft, Nortel és Siemens kínál ilyen megoldásokat, és egyelőre főleg a nagyobb cégek vezetik be őket.

Amikor az első ilyen rendszerek megjelentek, sok gyártó azzal hirdette őket, hogy hatalmas költségcsökkenés érhető el velük. Tavaly tavasszal azonban a Gartner készített egy felmérést, amelyben arra keresték a választ, hogy akik ilyen egységes kommunikációs rendszert használnak, mit tartanak a legnagyobb előnyének. A válaszokból az derült ki, hogy **a legnagyobb eredmény az alkalmazottak együttműködési hajlandóságának és termelékenységének a javulása, valamint az, hogy sokkal hatékonyabbá vált a távoli telep-**

helyek kommunikációja. Az olcsóbb üzemeltetést utolsó helyen említették; a vállalatok szempontjából sokkal fontosabbnak találták az előbbi három tulajdonságot.

ADATVÉDELEM

Azt a közhelyet, hogy egyre több adat keletkezik, általában a tárolórendszerrel kapcsolatosan szokták emlegetni. Az adatokat azonban nemcsak tárolni kell, hanem meg is kell védeni illetéktelenek hozzáféréseitől. Ráadásul **az adatok mennyiségének növekedésével sohasem látott mértékben nőtt az „úton lévő” adatok aránya. Noteszgép, okos- (és kevésbé okos) telefonok, távmunkások, távoli hozzáférések.** Ezek elkísérik tulajdonosukat a repülőutakra, éttermekbe, parkokba – és időnként elvesznek. Évente rengeteg noteszgépet hagynak vagy lopnak el. Ezért a gyártók rengetegféle titkosító eszközt kínálnak a jogosulatlan hozzáférés megelőzésére. Az esetleg ellopott gép adataihoz való hozzáférés megakadályozására lehetőség van a lemeztitkosításra – az erőforrásokat is jobban kihasználja, ha a merevlemeznek eleve van hardveres titkosítása – ezt elsősorban a noteszgépgyártók alkalmazzák, de már a Vista is tartalmazza. A Fujitsu, a Hitachi, a Toshiba és a Seagate Technology is kínálnak ilyen merevlemezeket.

Egy másik veszélyes pont az elektronikus levelezés. A rendszer szabályainál fogva a levél rengeteg ponton átme-

nélők elenyésző része vállalja, pedig az elektronikus levelezést nemcsak biztonságossá lehetne tenni, hanem hitelessé is.

Adatvédelmi szempontból az elektronikus levelezésnek van egy másik veszélye, amikor is a felhasználó akár akarva, akár véletlenül, olyan céges, személyes adatokat küldene, amelyek nem kerülhetnek illetéktelen kezekbe. A víruskeresők, spamszűrők mintájára készülnek olyan DLP-eszközök (Data Loss Prevention, adatvesztés megelőzése), amelyek a kimenő leveleket tartalmuk alapján minősítik (*lásd erről Féken tartott adatok – Computerworld 2009/11. szám*). Ez valahol hasonló tudomány, mint a levélszemét szűrése: keresnek benne jellegzetes dolgokat, például bankszámlaszámokat, kulcsszavakat. A DLP a levelet minősíti, és eszköztől függően beállítható, hogy mi történjék. Vissza lehet küldeni a feladónak, egy vezetőnek, de talán a legkulturáltabb megoldás, hogy a kimenő levelet titkosítja az eszköz. Ezek a DLP-eszközök még gyerekcipőben járnak, mert a levelek elemzése sem egyszerű, ráadásul a feladó-címzett pártól is függ, hogy mi az, ami mehet, és mi az, ami nem. Azonkívül erősen nyelvfüggők, egyelőre főleg angolul használhatók.

Ma már mindenféle más eszköz titkosítása is megoldható: pendrive-ból már van, amelyik támogatja az AES-titkosítást, és vannak olyan okostelefonok, amelyek tartalma titkosítható. Az egységesített kommunikáció elterjedését nagyon hátráltatja, hogy a használható okos eszközök (a noteszgéptől

az okostelefonon keresztül a memóriakártyáig) biztonsági rést jelentenek. Ez a helyzet mostanában kezd változni; mostanra jutottak el oda a gyártók, hogy egyes ilyen eszközökre nem kell rábűvészkedni mások adattitkosítási eljárásait, így ezek viszonylag egyszerűen integrálhatók. Aki figyelte a híreket, figyelemmel kísérhette az új amerikai elnök Blackberryjének viszontagságait.

Obama szerette volna megtartani a réggen használt készülékét, az viszont a biztonságáért felelős szolgáltatók szerint nem alkalmas eszköz a megkövetelt biztonsági szintű környezetben. Miután az elnök ragaszkodott a kutyájához, külön megoldásokat vezettek be, hogy használatban maradjon. Persze amit az USA szolgálatai meg tudnak csinálni,

az nem biztos, hogy egy közönséges vállalatnak megéri.

Összefoglalva: **az adatvédelem különösen a mobil eszközökön 2009-ben fontos téma lesz – bőven van tehát hely új technológiáknak, új fejlesztéseknek.**

ZÖLD IT

Mintegy három éve jelent meg a „zöld IT” fogalom, de akkor még sokan csak egy újabb marketingfogásnak tartották. Az volt vagy nem, mára nagyon fontos szempont lett. Sok cég számára (felhasználói és gyártói oldalon egyaránt) a zöld IT nem jelent többet, mint az energiaköltségek lefaragását, azaz kisebb fogyasztású eszközök beszerzését, a meglévők hatékonyabb kihasználását, a szerverkonzolidációt, a számítógéptermekben a levegő áramlásának optimalizálását, esetleg a megkövetelt belső hőmérséklet egy-két fokkal való megemelését. Ezeknek mind közvetlen hatása van a villanyszámlára.

A környezetvédelmi elképzelések azonban nem állnak meg a szerverszobák ajtajánál: már több tucat munkaállomás, nyomtató használata esetén is több lehetőség van az energiafogyasztás csökkentésére, ami közvetetten a szén-dioxid-kibocsátást is csökkenti. Ilyen lehetőségek:

- a használaton kívüli szerverek, asztali gépek kikapcsolása (nem várakozó üzemmódba helyezés, valódi kikapcsolás);
- az eszközök (szerverektől a szünetmentes áramforrásokon keresztül a hálózati eszközökig) beszerzésekor legyen szempont a fogyasztás, a takarékos működés. Ha minden eszközön csak 10 százalékos energiát lehet nyerni, a teljes infrastruktúra kicserélődésekor a teljes fogyasztás ennyit esik;
- amit lehet, használjuk fel újra. Régi eszköz leváltásakor a régi általában még használható, ha nem is pont nálunk;
- ma már érdemes alternatív energiaforrásokon gondolkodni: saját épületben szóba jöhet a napenergia használata; sok éven át a piacon az energiacekk UPS, ami nagyon tiszta energiát termel;
- az utazások, különösen a repülőutak csökkentése nem közvetlenül IT-feladat,

de a videokonferencia, ami alkalmas ezek kiváltására, nagyon is az informatikához tartozik. Nemcsak komoly költséget, de igen komoly környezetszennyezést (és időt) lehet ezzel megtakarítani;

- a szállítóknál előnyben kell részesíteni azokat, akik valóban környezetbarát stratégiát követnek. (Ez sokszor más téren hátrányt jelent, például nem mindig, hogy repülővel vagy vonattal szállítanak valamit, sem környezetszennyezésben, sem időben.)

Összességében ma már minden gyártó zöldnek vallja magát – és persze a termékeit. Éppen ezért érdemes odafigyelni, hogy ki mit ért ezen. Hosszabb távon megéri ezt a stratégiát követni, hiszen **nemcsak az energiaköltségek csökkenthetők, hanem például a szemét, veszélyes hulladék megsemmisítésének közvetlen vagy áttételes költségei is.**

HÁLÓZATI HOZZÁFÉRÉS-VEZÉRLÉS (NAC)

A hálózati hozzáférés vezérlése (Network Access Control) sokéves téma. Komoly harc dúlt (dül?) a Cisco és Microsoft között, de a két nagy közé bekeveredett a Trusted Computing Group is a saját architektúrájával, és még sokan mások is próbálkoztak ezen a piacon. Úgy látszik, tavaly a szabványok közti vita eldőlt, a Microsoft megoldása győzedelmeskedett, a többi gyártó hoppon maradt. A Microsoft NAC-változata a NAP (Network Access Protection) a Vistával és a Windows Server 2008-cal együtt jelent meg. A Microsoftot követte a Cisco, majd a Juniper Networks.

Az idén tehát már van NAC, de azt a felhasználóknak kell eldönteniük, hogy alkalmazzák-e, és ha igen, akkor mely szolgáltatásait. Ma szinte csak a vendég-hozzáférések kezelésére használja, aki használja. Ebben az esetben ellenőrzi a vendégeszközt, hogy az megfelelő bizonyos biztonsági feltételeknek, vírusmentes-e, minden szükséges javítás fent van-e rajta stb. Emellett biztosítja egyrészt, hogy a hálózatnak csak a számára engedélyezett részéhez férjen hozzá, másrészt hogy az eszközre semmi ne kerülhessen illetéktelenül.

elég könnyen meg lehet szerezni, sőt akár a tartalmát is meg lehet változtatni. Több lehetőség is van az elektronikus levelek titkosítására, csak sajnos éppen a hitelesség miatt szükség van egy külső közreműködőre. Noha nem jelentős összeg egy hitelesítő kulcs beszerzése, csak jelentős utánjárást igényel. Egyelőre úgy tűnik, ezt a kényelmetlenséget a felhasználók

Ma már mindennapos, hogy egy-egy céghez érkező ügyfél, vendég, külső dolgozó a saját gépét használna a hálózatban. Ez a **vendég-hozzáférés nagyon hasznos, hiszen nem kell minden egyes alkalommal egyedileg megtenni a beállításokat, ami minden egyes alkalommal hibázási lehetőséget is jelent.**

10 GIGABITES ETHERNET

Az IDC elemzése szerint az Ethernet kapcsolók egy 10 gigabites portjának átlagos ára 2001-ben – abban az évben jelentek meg először ilyen eszközök – 39 000 dollár volt, ez horribilis összeg egyetlen portért. Ma ugyanezért a portért mindössze 4000 dollár körüli összeget kell fizetni – ez az összeg sem kevés, de már megfizethető, ha egy adatközpontban vagy egy nagyvállalat központi eszközeiben szükség van rá.

Az adatközpontokban a nagy sávszélességű kapcsolók a konszolidáció eszközei, egy ilyen eszköz több régít is ki tud váltani. De szükség van ilyen sávszélességű portokra az internetszolgáltatóknál és a nagy forgalmú webszerverek előtt is, ezért a gyártók már dolgoznak a 40 és 100 gigabites megoldásokon is.

Ma a 10 gigabites megoldások teljesen elfogadottak. 2007-ben az ilyen portokkal szerelt kapcsolók eladása, pontosabban az eladott portok száma 140 százalékkal növekedett (az Infonetics Research felmérése szerint). Az ebből eredő bevétel 9,5 milliárd dollár körüli, ami az előző évhez képest 30 százalékos növekedés – úgy, hogy a portok ára csökken.

Ma már minden szerverszobában, adatközpontban ott a lehetőség a 10 gigabites Ethernet kapuk alkalmazására. Mivel áruk folyamatosan csökken, a szolgáltatások száma és minősége nő. Ezek az eszközök nemcsak nagy sebességű kapcsolók, hanem 802.1X szabvány szerinti autentikációt is kínálnak, továbbá fejlett

multicast támogatást, DDoS-támadás elleni védelmet, sőt kezelik az IPv6-ot is. Azaz nem arról van szó, hogy egy nagyon gyors eszközt kínálnak, de a hálózat más feladatait oldjuk meg hagyományos holmikkal. A 10 gigabites kapcsolók komoly felügyeleti és biztonsági szolgáltatásokat is kínálnak, amelyek egy szerverszobában, adatközpontban éppen olyan fontosak, mint az, hogy az eszköz hány csomagot továbbít egységnyi idő alatt.

VIRTUALIZÁCIÓ

A virtualizáció 2008 sikertörténete volt, és ez valószínűleg 2009-ben is folytatódik. Az x86-os szerverek virtualizációja igen nagy részben már megtörtént, különösen a nagyobb adatközpontokban. Az persze kérdés, hogy ha minden ma működő x86-os szervert már virtualizáltak, akkor vége szakad-e a folyamatnak. Egyelőre azonban nem nagyon látszik a vége, hiszen akik a Microsoft megoldására vártak, azoknak idén lesz feladatuk, hogy szervereiket virtualizálják.

De ha ők megoldották ezt a problémát, azzal még nem fogynak el a teendőik, hiszen például a tárolóeszközök virtualizációját most kezdik tervezni. És akkor még nem említettük a munkaállomásokat, amelyek a szervereknél jóval nagyobb számban foglalják a helyet az íróasztalokon – ott is van létjogosultsága a virtualizációnak. Egyelőre még az alkalmazások virtualizációja is várta magát. Aztán ott van a többi hardver; a unixos és linuxos gépek, esetleg mainframe-ek...

Ha egy vállalat hosszú távú stratégiai tervet készít az IT-infrastruktúrájáról, akkor ezekre a kérdésekre mind érdemes kitérnie.

Ha egyszer elkezdjük a virtualizációt, akkor nem érdemes megállni pár

szervernél, az egész vállalat teljes infrastruktúrájában, minden hardverben alkalmazásban kell gondolkodni.

A szerverek után valószínűleg a tárolóeszközök virtualizációját is érdemes számba venni. A tárolóeszközök szolgálják ki a virtualizált szervereket, a rugalmas konfiguráción (virtualizált szerverek) ront, ha a tárolóeszközök nem virtualizáltak. A virtuális tárolóeszközök előnye, hogy az adatok automatikusan értéküknek megfelelő eszközre kerülhetnek, a tárolóeszközök egyszerűbb felügyelete, a közösen használható replikációs szolgáltatások és a tárolóeszközök erőforrásai hatékonyabban kihasználhatók – nem fordulhat elő, hogy az egyik túlterhelt, a másik pedig kihasználatlanul áll.

Az ügyfél-virtualizációhoz tartozik az ügyfélgépek és az alkalmazások virtualizációja is. A legegyszerűbb módja, hogy az ügyfél úgynevezett virtual desktop kapcsolaton keresztül dolgozik, az alkalmazása(i) pedig egy szerveren fut(nak). Az ügyfélnek – ha minden alkalmazása használható ilyen konfigurációban – elég egy kis fogyasztású, kis helyigényű vékony kliens. Ezt részlegesen már számtalan helyen megvalósították, amikor is úgy kínálnak szolgáltatásokat, hogy a felhasználó virtual desktopon keresztül éri el azokat. A szervert pedig

gevéltás a gépteremben – Computerworld 2008/40. szám), amikor is maga a hardver egy felügyelt környezetben található, a felhasználó ehhez egy vékony klienssel kapcsolódik. Egyszerűbb a felügyelet, jobb a kihasználtság, és összességében kisebb az energiafogyasztás.

A felhasználó gépén több virtuális gép futtatása lehetőséget ad arra is, hogy más operációs rendszereket használjunk egy gépen, így több, különböző platformhoz kötődő alkalmazás használható egy gépen. Például hálózatos feladatokhoz a Linux virtuális gép használható, de a céges belső hálózathoz kapcsolódás, nyomtatás a Windows virtuális gépből történik.

A legtöbb cég eddig még csak a virtualizáció első lépéseit tette/teszi meg. Azaz az x86 kiszolgálóinak virtualizálásán dolgozik, azt oldotta meg. Nemcsak más területeken folytathatják a virtualizációt, a már virtualizált szerverekkel is van tovább – erről a gyártók gondoskodnak. A következő lépés az erőforrások szerverek közti dinamikus elosztása. Ma még úgy tűnik, hogy a távoli jövőben lesz lehetséges az alkalmazások dinamikus mozgatása különböző hardveralakok között.

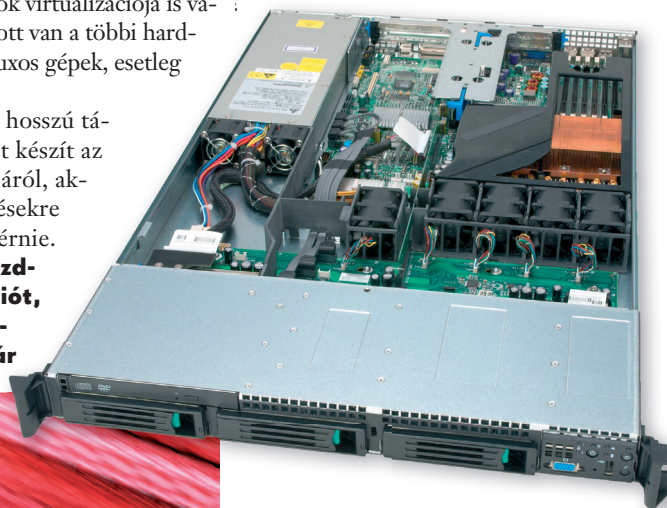
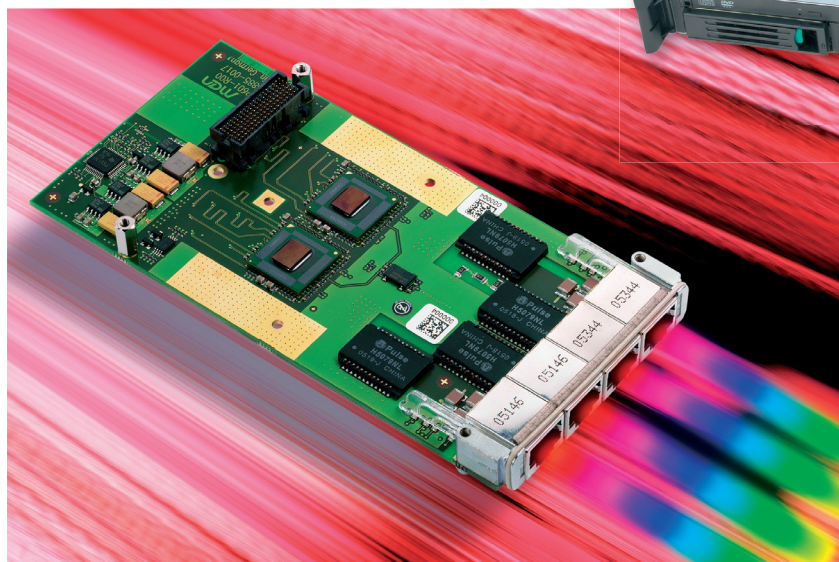
Egy biztos, 2009-ben foglalkozni kell a virtualizációval a szerverek, a munkaállomások és a tárolóeszközök esetében is.

SZÁMÍTÁSI FELHŐK

A *cloud computing* a legutóbbi idők egyik jelszava. Maga a technológia igencsak gyermekcipőben jár – már amennyire egy technológia cipőt hord... Viszont **az elmélet nagyon figyelemreméltó, a nagy cégeknek mindenképpen érdemes figyelemmel kísérniük, esetleg egy kis projekt keretén belül megvizsgálni a lehetőségeket, korlátokat**, hogy amikor a gyártók, szállítók megjelennek a kész termékekkel, pontosan tudják, miről is van szó.

A *cloud computing* – magyarul elosztott rendszerek vagy számítási felhő névvel lehetne illetni – azt jelenti, hogy olyan erőforrásokkal dolgozunk, amelyek nem a saját gépünkön vannak, hogy hol, azt esetleg nem is tudjuk. Ezek lehetnek programok, adatterületek, fájlok, de akár hardvereszközök is. A Gartner definíciója szerint: ezek olyan rendkívül jól méretezhető, rugalmas IT-lehetőségek, melyeket a külső felhasználók interneten keresztül szolgáltatásként érhetnek el.

A lényege, hogy a felhasználó az interneten keresztül hajtja végre a szükséges feladatokat. Ez ma is működik, de egyelőre inkább a felhasználók szedik össze a nekik szükséges szolgáltatásokat – bár vannak már cégek, amelyek sok ilyet kínálnak, gondoljunk csak a Google-ra vagy az amazon.com-ra.

akárhol lehet üzemeltetni, a Föld bármely pontján, ahol a cég szempontjából gazdaságos.

Lehetség van az asztali gép hardverének virtualizálására is. Ennek egyik módja, hogy a felhasználó gépén két virtuális gép található, például a mobil gépen egy privát és egy vállalati zóna. Egyiket a cégen belül használhatja, a másikat azon kívül. Ezzel megoldható az a probléma, hogy különböző helyeken más hálózati csatlakozásra, más biztonsági beállításokra van szükség.

A hardver virtualizálásának másik szintje a Blade PC használata (lásd Pen-

Az Amazon Elastic Computer Cloud megoldása (EC2) a felhasználó számára lehetővé teszi, hogy az Amazon hardveret használjon egy virtuális gépet, s azon futtassa alkalmazásait. Ebben a környezetben tárolóeszközök (storage) és adatbázis-szolgáltatások is elérhetők. A felhasználó megválaszthatja, hogy Linux, Solaris vagy Windows operációs rendszert szeretne használni – alkalmazásaitól és gyakorlatától függően. Ma is megéri ez a megoldás egy-egy célfeladat megoldásához; egy-egy egyszerűbb projekthez ez jobb lehet, mint gépet vagy adatbázis-kezelőt vásárolni, telepíteni és üzemeltetni.

Az ilyen bérelt „gép” sokkal rugalmasabban konfigurálható, mint egy asztali, és a költségek a felhasznált tárterülettel, erőforrásokkal arányosak. Egy ideiglenesen a cégnél dolgozónak nem kell külön gépet beszerezni, telepíteni – ami aztán többnyire kihasználatlanul áll.

A számítási felhő legegyszerűbb módja tehát az infrastruktúra kihelyezése a felhőbe.

A következő szint a webfejlesztő platform kihelyezése. A Google App Engine ilyen, ahová a fejlesztő feltöltheti a Pythonban írt kódját, és a többit a fel-

hő intézi: megfelelő erőforrást allokál hozzá, illetve elindítja az alkalmazást.

A harmadik lépcsőfok, amikor a vállalati alkalmazások is a „felhőbe” költöznek. Ennek tipikus példája a levelezés: ma már rengeteg cég használja a Google levelezőszolgáltatását. Nem kell levelezőszervert üzemeltetni, szoftvert vásárolni, frissíteni, felügyelni. Saját levelezőszervernél a mentés is komoly feladat, illetve a folyamatos bővítés, ami esetenként hardverbővítéssel is jár. Egy felhőben futó levelezőszolgáltatás esetén a vállalatnak csak meg kell rendelni egy nagyobb tárterületet, és a szolgáltatótól megkapja. A Google és az Amazon privát számítási felhőket kínálnak, de a felhasználó több helyről is összeszedheti a neki szükséges alkalmazásokat.

Ez a technológia viszont még sok kérdést megválaszolatlanul hagy: például mi a helyzet a licencekkel? Vagy mennyire garantálja az adatbiztonságot? Milyen a rendelkezésre állása? Mi történik akkor, ha egy szolgáltatás leáll, és nem is tudjuk, hol fut, ki-nél lehet reklamálni? Ki felügyeli ezeket a rendszereket? Mindezek ellenére a számítási felhők jól használ-

hatónak tűnnek, oda kell figyelni erre a területre.

WEB 2.0

A Web2 jelenség megállíthatatlan. A felhasználók nagy kedvvel fordulnak a blogok, wiki-k, iwiw jellegű hálózatok és más Web2-es témák felé. **Egy friss felmérés azt mutatja, hogy a nem IT-szakmában dolgozó felhasználók 86 százaléka használ valamilyen Web2-es eszközt;** a fiatalabb generáció megjelenése a neten pedig egyértelműen a Web2-es eszközök intenzívebb felhasználását jelenti. Az IT-vezetők (és -alkalmazók) szempontjából a Web2 komoly biztonsági kihívást jelent. Egyrésztől ugyanis ezek az eszközök segítik az alkalmazottak együttműködését, a termelékenységet, ugyanakkor komoly biztonsági veszélyeket is rejtnek.

Nagyon sokan használják a társadalmi jellegű hálózatokat – mint amilyen a MySpace vagy az iwiw – az ügyfelekkel és vevőkkel való kapcsolattartásra. Sok szállító kifejezetten cégek számára kínál Web2-es stílusú alkalmazásokat. Például a Face Connector a Facebook profilt képes áttenni CRM-rendszerbe. De a cégek saját intranetjüket wikis eszközökkel is szíthatják.

Ez persze csak a jéghegy csúcsa, azaz ma még ennyi látszik a lehetőségek-ből. A Web2 azonban intenzíven jelen van, érdemes megnézni, melyik részét lehet használni a vállalati környezetben is – a felhasználók szeretik, sokkal jobban, mint a klasszikus vállalati megoldásokat.

ÖSSZEFOGLALÁS

Ezek a technológiák egymásra épülnek, egymástól függenek. Nem lehet rugalmas Web2-es alkalmazásokat készíteni megfelelő sávzélesség és megfelelően működő, biztonságos vezeték nélküli hálózat hiányában. A számítási felhők a virtualizáció kapcsolata is kétségtelen: aki számítási felhőt kínál, a virtualizáció minden előnyét ki kell használnia. Minél nagyobb erőforrástömeget tud egyben kezelni, annál hatékonyabb a számítási felhő. Nem beszélve arról, hogy aki hatalmas adatközpontot üzemeltet, annak a 10 gigabites Ethernet megkerülhetetlen. Gyakorlatilag ez a kilenc technológia az IT fejlődésének kilenc nézete.

2009-ben nem ezek a technológiák fognak versenyezni, hanem ezek a technológiák fognak beépülni a cégek életébe. A kérdés csak az, hogy megtalálja-e az alkalmazó a helyes arányokat, hogy melyikre mennyi erőforrást fordít.

Keresse az újságárusoknál.

megbízható tanácsok profiktól

PC WORLD

Húsz százalék

Ennyivel csökkent átlagosan az idei CeBIT kiállítóinak és látogatóinak száma az előző évi adatokhoz képest. A március első hetében Hannoverben megrendezett szakkiállítás mutatói a gazdasági válság hatására érezhetően romlottak. A rendezvény azonban így is bizonyította, hogy az újítás és a fejlesztés a jelenlegi körülmények között sem áll meg, és az iparág szereplői mind a technológia, mind az üzlet vonatkozásában számos területen látnak lehetőséget a továbblépésre. [Írta: Kis Endre]

Egészen pontosan a CeBIT kiállítóinak száma negyedével (másfél ezerrel) 4300-ra csökkent, a látogatottság pedig majdnem 20 százalékkal 400 ezer fő közelébe esett. Minden ötödik vásárlátogató külföldről érkezett, a múlt évhez képest egyedül ez nem változott. A standot bérlő cégek 69 ország színeit képviselték. Összehasonlításképp, a CeBIT 2008-ban 77 országból 5845 kiállítót, valamint 495 ezer látogatót fogadott. **A szervező Deutsche Messe idén már nem adta meg az értékesített kiállítási területre vonatkozó adatokat.** Az 1-es pavilon – ahol a kiállítók eddig tárgyalókkal és előadótermekkel, irodákkal felszerelt, többemeletes, felvonós standokat bérelhettek – zárva maradt, a fennmaradó 25 csarnok némelyike pedig szellős elrendezésű standokkal üzemelt.

Mindehhez hozzátartozik, hogy a kiállítók a hagyomány szerint még a vásár idején megállapodnak a szervezőkkel a következő évi részvételüket illetően. A válság hatása ezért jövőre, a huszonötödik, jubileumi CeBIT-en lesz igazán lemérhető. Addig is tekintsük át, hogy mivel szolgált az idei szakvásár március 3–8. között.

ÖRÖKZÖLD TÉMA

A Deutsche Messe tavaly jelentette be, hogy új arculatot keres az évről évre csökkenő méretű CeBIT-nek, és a továbblépés egyik lehetséges irányát a rendezvény tematizálásában,

illetve konferenciajellegének erősítésében találta meg. A szervezők így már 2008-ban a zöld technológiákat állították az esemény középpontjába.

Ez a fókusz az azóta kibontakozó gazdasági válság hatására idén még erősebbé vált. A tavaly debütáló Green IT Village az energiahatékony működést szolgáló technológiák világává nőtt. A szekció idén Green IT World néven a 8-as és 9-es pavilon felét foglalta el, és többek között olyan kiállítót vonultatott fel, mint az Alcatel-Lucent, a Fujitsu Siemens, a Hitachi, az IBM, a Nokia és a Sun.

A közönség itt olyan termékeket és üzleti modelleket tanulmányozhatott, amelyek az IT-rendszerek energiahatékony működése mellett azt is szemléltették, hogy a rendszerek intelligensebb használatával a vállalatok az üzemeltetésen túl hol javíthatják még hatékonyságukat. **A bemutatott megoldások az energiatakarékos, optimalizált készenléti állapotba helyezhető asztali PC-től a cloud computing területéig íveltek.**

A cloud computing és a szolgáltatásként használható szoftver (SaaS) mint felhasználási modell lényege, hogy a vállalatok és az egyének az interneten elérhető erőforrásokat – feldolgozási kapacitást, tárolóhelyet és alkalmazásokat – igény szerint bérelhetik. Így a saját infrastruktúra kialakításával és üzemeltetésével járó költségek vállalása helyett a felhasználás mértéke alapján fizetnek díjat,

ahogyan a közüzemi szolgáltatások esetében teszik.

Ezek a modellek nem újak – több formájuk és elnevezésük évek óta ismert –, de a szállítóknak a techno-

A vállalatok kétharmada a tavalyi szinten tartja

vagy növeli beruházásait az internet-alapú megoldásokba például a folyamatoptimalizálás és az ügyfél-kapcsolat-kezelés terén.

lógiai kihívások mellett a felhasználók idegenkedésével is meg kell még küzdeniük. Meg kell őket győzniük arról, hogy az interneten elérhető szolgáltatások nagy teljesítményt és rendelkezésre állást, magas fokú biztonságot adnak, és valóban költséghatékonyak. A vállalatok zöme ugyanis mindmáig ragaszkodik ahhoz, hogy adatait házon belül üzemeltetett rendszerekben kezelje, legfeljebb nem fejleszti azokat a szükséges mértékben, ha korlátozottak az erőforrásai. A felhőben elérhető szolgáltatások az infrastruktúrájukat konszolidáló nagyvállalatok mellett a közép- és kisvállalatok számára kézenfekvő alternatívát jelentenek, de ezek a cégek jellemzően konzervatívabbak vagy kevésbé tájékozot-

tak a technológiát illetően. **A gazdasági válság és a döntéshozók fiatalabb nemzedékének színre lépése azonban most a szállítók segítségére lehet.**

Az adatközpontokat üzemeltető szolgáltatók és más nagyvállalatok többek között olyan intelligens hűtő- és légkondicionáló megoldásokat láthattak, amelyek szenzorok révén figyelik az időjárás változását, és ennek alapján alternatív energiaforrásokat – napkollektorokat, helyi szélenergiaforrásokat – kapcsolnak be a klimatizálásba, vagy éppen szellőztetnek, hideg levegőt engednek a szerverszobába. A mobil távközlési cégek pedig egy olyan megoldással is megismerkedhettek, amely az átjátszó állomások teljesítményét a terheléshez igazítja – a forgalom csökkenésekor kikapcsolja a nem használt komponenseket, ezzel ésszerűsítve az energiafogyasztást. Az üzleti felhasználók emellett olyan LED-alapú kivetítőket is kipróbálhattak, amelyek gazdaságos energiafelhasználásuknak köszönhetően elemről is üzemeltethetők, és akár a zakó zsebében is elférnek.

A Green IT World tartalmas konferenciaprogramot kínált, amelynek előadói között az ICT-cégek szakemberei mellett számos szervezet és hatóság – például az ENSZ, a World Wildlife Fund és a német környezetvédelmi minisztérium – képviselői is pódiumra léptek. A CeBIT utolsó két napján itt például az iskolákban és az otthonokban használ-

ható zöld IT-technológiák szerepeltek napirenden. A szekció gazdag kínálata arra utalt, hogy az IT-cégek komolyan veszik a környezetkímélés szükségességét, ugyanakkor azt is érzékeltette, hogy ezek a megoldások milyen komoly üzleti lehetőséget jelentenek a gyártók és szolgáltatók számára. A zöld IT kétségtelenül örökzöld téma lesz, és még sokáig a növekedés egyik hajtóerejének számít majd az iparágban.

WEBTÁRSADALOM

A 6-os pavilont szinte teljes egészében megtöltötte Webciety szekció a weblapú megoldásokkal, wikikkel, blogokkal és mikrobloggerekkel, közösségi oldalakkal, mobilinternettel és más interaktív internetes szolgáltatásokkal foglalkozott. A felhőben elérhető erőforrásokkal a háttérben ezek a szolgáltatások lehetővé teszik, hogy a vállalati munkacsoportok házon belül és azon kívül dolgozó, mozgásban levő tagjai sokrétűbben és hatékonyabban működjenek együtt, ami nagyobb rugalmasságot, méretezhetőséget és költséghatékonyságot ad az üzletnek. Az IPv6 internetprotokoll bevezetése megteremtette annak feltételeit, hogy bármilyen eszköz az internetre csatlakozzon, mivel ahhoz saját IP-cím rendelhető, egyszerűbbé téve a kapcsolat konfigurálását.

A vállalatok mellett mindez a lakosság számára is új látványokat nyit. Egyetlen lapkára szerelt, olcsó miniszerverek beiktatásával az eredetileg nem webképes eszközök is online funkcionálisitást kaphatnak. A felhőben elérhető, hálózatra csatlakoztatott tárolórendszerek pedig univerzális hozzáférést adnak a saját készítésű, a megosztott és más forrásokból származó tartalmakhoz – az asztali számítógéptől kezdve a netbookokon, játékkonzolokon át a tévéig és a mobiltelefonig.

A szekción belül **külön fórum foglalkozott a Web 2.0-s technológiákra épülő és a játékalapú e-learning megoldásokkal, ezek mobil alkalmazásokra való kiterjesztésével és a hibrid tudáskezelő környezetekkel.** Azokat a szoftvereszközöket is nagy érdeklődés övezte, amelyekkel könnyebben elkészíthetők az ilyen módon használható multimédiás tananyagok.

A Webciety szekció keretében végzett TrendCheck felmérés során a szervezők száz országból több mint ötezer ICT-szakembert kérdeztek meg internetezési szokásaikról. A válaszadók 58 százaléka szerint

az internet használata nélkülözhetetlen a munkakörnyezetben, 10 alkalmazott közül 9 naponta böngészi feladatainak ellátásához. A vállalatok 70 százaléka ezt olyan alaptudásnak tekintti, amit elvár az új alkalmazottaktól. Ugyanakkor a megkérdezetteknek csupán 4 százaléka véli úgy, hogy az iskola ezen a téren megfelelő képzést ad. A válaszok alapján a vállalatok kétharmada azt tervezi, hogy a tavalnyi szinten tartja vagy növelni fogja beruházásait az internetalapú megoldásokba. Érdeklődésük elsősorban a marketing és kommunikációs eszközök, a folyamatoptimalizálás és az ügyfélkapcsolat-kezelés felé fordult.

AZ EGÉSZSÉG HÁZA

A tavaly első ízben megrendezett TeleHealth nemzetközi kongresszus és kiállítás idén a CeBIT teljes tartama alatt fogadta a látogatókat a 8-as pavilonban. Az egészségügyi szektor számára készült IT-megoldások között **kiemelkedő helyet foglaltak el a betegellátást otthoni környezetre kiterjesztő telemonitoring rendszerek.** Ezek az interneten keresztül teremtenek kapcsolatot a pá-

sításában és a gyógyszerellátás terén a logisztika javításában lehet hasznos.

A FutureCare program a mindennapi gyakorlatból vett forgatókönyvek alapján szemléltette, hogy a beteginformációk elektronikus kezelése és a páciensekkel való interaktív kapcsolattartás miként javíthatja az egészségügyi ellátás minőségét.

Ebben a pavilonban az egészséges életmódra törekvők igényeit kiszolgáló fitness és wellness szektor szereplői olyan megoldásokat láthattak, amelyekkel például a testedzés során mérések végezhetőek, és a kapott adatok okostelefonokra, illetve weblapú alkalmazásokba továbbíthatók.

Ugyanitt kapott helyet a CeBIT régebb óta futó szekciója, a Public Sector Parc, amely a közzsférát célozza. Az itt kiállító cégek és szervezetek idén az Európai Unió szolgáltatásokra vonatkozó direktívájának, az ügyfélszolgálat és az elektronikus közbeszerzés kérdéskörének szentelték a legnagyobb figyelmet. Mellettük olyan területek is napirenden szerepeltek, mint a törvényvel szabályozott elektronikus archi-

tok és rendszerek védelme kiemelten fontos, de gyakorlatilag nincs olyan szektor, amelyről nem mondható el ugyanez. Az IT-biztonság piacának szereplői az idei CeBIT-en is megtöltötték a 11-es pavilont. Számos kiállító mutatott be megoldásokat a hálózati elérés szabályozására (NAC), a közösségi oldalakon regisztráló felhasználók adatainak védelmére, valamint a vállalati hálózat teljes körű védelmének kihelyezésére, a felügyelt biztonsági szolgáltatásokra. Cikkünk terjedelmének korlátai nem engedik, hogy részletesebben is bemutassuk ezt a kínálatot. Érdekességként itt csupán a klienszervezőkre nehezedő terhelés elosztását lehetővé tevő hierarchikus szkennelési technológiákat, valamint a nagy felbontású webkamerákat hálózatba integráló megoldásokat említjük meg. Nem térhetünk ki a hálózati és vezeték nélküli technológiákra és a mobil eszközökre sem – e két szekció kiállítói a mostani szakvásár négy-négy pavilonját töltötték meg. Azonban mind az IT-biztonság, mind a mobilitás területével egész évben folyamatosan foglalkozunk,

Fotó: Deutsche Messe

ciens és kezelőorvosa között, illetve a krónikus betegek és az idősek életminőségét hivatottak javítani.

Más megoldások az elektronikus társadalombiztosítási kártyák és betegkártonok, kórlapok, valamint az RFID-technológia alkalmazását mutatták be. Ez utóbbi például a kórházi felszerelések használatának ésszerű-

válás, a kormányzati alkalmazások vagy a rendfenntartó erők által használt digitális rádióhálózatok, az IT-infrastruktúra és üzemeltetés kihe-lyezése, valamint az elektronikus személyi okmányok és a térképalapú adatok használata.

Az egészségügy és a közzsféra egyaránt olyan terület, ahol az ada-

így az újdonságokról is rendszeresen beszámolunk.

Itt *Ernst Rauét*, a Deutsche Messe igazgatótanácsai tagját idézzük még, aki a kiállításszervezők optimizmusával azzal zárta értékelőjét, hogy az idén távol maradó vállalatok közül több is jelezte, 2010. március 2–6. között újra ott lesz Hannoverben.

Tilos a netbook?

A Psion még januárban megfenyegetett mindenkit, aki netbooknak meri nevezni a netbookokat. A Dell és az Intel felvette a kesztyűt. Lehet, hogy új nevet kell megtanulnunk? [Írta: Samu József]

A Psion 1996. december közepén jelezte védjegyigényét az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegy Hivatalánál (USPTO), míg a bejegyzést 2000. november végén kapta meg. 2003-ig készült náluk Netbook nevű termék, amit 2003. november végén váltott le a Netbook Pro – bár már ez sem létezik egy jó ideje. 2008-ban az Intel főnévként dobta a köztudatba a *netbook* kifejezést, amelyet a piac összes szereplője gyorsan magáévá tett, és már ugyanúgy használ, mint ahogy a notebookot vagy a laptopot. 2008 legvégén a Psion megkezdte átokfutását, és cégek sokaságát fenyegette jogi következményekkel a névhasználattal kapcsolatban. A legtöbben – fogalmazzunk így – ignorálták a fenyegetést, de aztán a Google váratlanul bejelentette: megtiltja a netbook kifejezés használatát hirdetési rendszerében.

MI AZ A PSION NETBOOK?

Nem csodálkoznánk rajta, ha ez a név csak a régi motorosoknak csengene ismerősen, holott a cégnek igencsak komoly szerepe volt a PDA-k és okostelefonok történetében (*a cég történetét lásd keretes írásunkban*). Meglepő, hogy a Psion NetBook szolgáltatásai mennyire hasonlítanak ahhoz, amit manapság netbookként kínálnak a gyártók. A gépben Intel SA-1100 StrongARM processzor dolgozott, 190 megahertzen. 32 megabájt memóriája 64 megabájt-ra volt bővíthető. Háttértárként szolgált Compact Flash olvasója, amely a hagyományos memóriakártyákat és az IBM MicroDrive-ot is kezelte. 7,7 hüvelykes, 640x480 képpont felbontású STN LCD kijelzője volt, amely érintőképernyőként is funkcionált. 58 gombos billentyűzetét több mostani netbook is megirigyelhetné. Hangrendszere 12 bites és beépített mikrofonja is volt. **Természetesen akkoriban a Wi-Fi még a kanyarban sem láttuk, sőt az Ethernet hálózati csatló is PC Card (PCMCIA) révén volt megoldható**, viszont ezzel a kiegészítéssel képes volt a netböngészésre, hiszen az Opera böngészőt is portolták rá. A hozzá adott programok is a mai, Linux-alapú netbookok kínálatára emlékeztetnek. A Windows CE-t futtató gép többek között határidőnaplót, szövegszerkesztőt, táblázatkezelőt, e-mail klienst is kapott. Egy fontos kü-

lönbség azonban még akad a jelenlegi netbookokhoz képest: a Psion gépe 1300 dollárba került.

A DELL ÉS AZ INTEL RINGBE SZÁLL

A helyzetet a Dell oldhatja meg. A cég petíciót nyújtott be az USPTO-hoz, amelyben a Psion védjegybejegyzésének törlését kéri. Három logikus érvet sorakoztat fel: a) évek óta nem használja a Netbook nevet a Psion, b) időközben a tulajdonnévből széles körben használt főnév lett, c) a Psion tisztességtelen módon akarja felhasználni a védjegyhez kapcsolódó jogait. Az első két érv különösebb magyarázatot nem igényel, de a legutolsó bizonyításával a Dellnek lehet, hogy nehéz dolga lesz. **Bár a Netbook és a Netbook Pro gyártását és fogalmazását rég beszüntette a Psion, változatlanul kínál hozzájuk kiegészítőket.** Így a cég azal érvel, hogy egy élő, létező, használatban lévő terméke nevét szeretné megvédeni, mely érv az „elhagyatottság” ellen is felhasználható. Az Intel már lépett, és ugyanazokat a – szerintünk logikus – érveket hozta fel netbook ügyben, mint a Dell. Az olcsó, kifejezetten internet-eléréshez szánt, apró noteszgépekre a chipgyártó óriás vezette be a netbook kifejezés használatát, és ugyancsak az Intel birtokolja a www.netbook.com doménnevet is, ami korábban az Intel Atom platform marketingoldalára vezetett, de jelenleg a www.intel.com-ra mutat. Az Intel azonban túlmegy azon, amit a Dell követel, ugyanis a Psiontól a pereskedés költségeit is bevasalná.

MIRE UTAZIK A PSION?

Az USPTO március harmincadikára tűzte ki a tárgyalás időpontját, de a Psion addig sem télenkedett: az Intel keresetére ellenkeresettel reagált. Szerintük az Intel marketingkampányában úgy használta fel a netbook kifejezést, hogy tudatában volt: nincs joga hozzá. A Psion nem kevesebb mint 1,2 milliárd dollárt követel az Inteltől kártérítésként.

A dologban az a furcsa, hogy a Psion csak most ébredt fel. Ha a céget zavarta a netbook kifejezés használata, akkor miért nem azonnal reagált, és miért nem kereste meg az Intel vagy a kifejezést azonnal felkapó szakmát? Miért várták meg, hogy a netbook önálló fogalomként ivódjék a köztudatba? Persze a válasz ott lapul a sorok között, sok-

sok zöld színű bankó képében. A magunk részéről egészen biztosak vagyunk abban, hogy az Intel sohasem fogja kifizetni a Psion által követelt összeget – már csak azért sem, mert **a cég nagy valószínűséggel közel sem keresett tisztán 1,2 milliárd dollárt az egész netbookbizniszen.** Az Atom CPU és a hozzá tartozó lapkakészlet ugyan nagyon jól fogy, de az ára is igen nyomott, és a cég minimális haszonnal adja tovább a gyártóknak.

A Psion követelését az Intellel és a piac egészével kapcsolatban teljesen nonszensznek és rosszindulatúnak látjuk. Valószínűsíthető, hogy a bíróság csírájában fojtja el a dolgot, és megfosztja a korábban szebb napokat látott, patinás nevű Psiont a védjegytől. A legrosszabb dolog, amit el tudunk képzelni, hogy ellenkező esetben az Intel felvásárolja az 1,2 milliárd dollárnál valószí-

nűleg lényegesen alacsonyabb piaci értékű Psion Teklogixot, és szétcincálja. Azon sem lennénk meglepve, ha a Psion már eredetileg is hasonló végkifejletben bízott volna.

A Psion NetBook

Psion-történet

A Psiont 1980-ban Londonban alapította *David Potter*. Az eredetileg szoftverháznak indult vállalkozás neve tulajdonképpen a Potter Scientific Instruments két betűvel megfajelt rövidítése. Remek kapcsolatokat ápoltak a Sinclair Research-csel, és szoftvereik is Sinclair logóval jelentek meg a legendás Sinclair gépekre. 1984-ben a cég megtette első kirándulását a hardverek világába: piacra dobták a Psion Organizert, amely különösen sikeres volt a hordozható gépen futó, adatbázis-kezeléssel kapcsolatos alkalmazásokban (*lásd előbb*), leginkább a könnyen kezelhető OPL adatbázis-programozási nyelvnek köszönhetően.

1987-ben a Psion megkezdte SIBO (Sixteen Bit Organiser) készülék-családjának és új, PDA-kra szánt multitask operációs rendszerének, az EPOC-nak a fejlesztését. A legenda szerint az EPOC az Electronic Piece of Cheese – „elektronikus sajtdarab” – rövidítése, ami valami hasonlót jelent, mint a Piece of Cake, vagyis egy „pofonegyszerű dolog”. *Colly Myers* – aki a Symbian első vezérigazgatója volt 2002-ig – cáfolta mindezt, és elmondta, hogy a név csak az „epoch” (korszak) torzított változata, semmi több. A két fejlesztés vezetett az 1993 és 1998 között gyártott, nagyon is sike-

res Psion Series 3 PDA-khoz és az MC sorozatú Psion laptopokhoz. A Psion sikeres PDA-s korszakát az 1997-ben bejelentett, 32 bites hardveren alapuló Series 5 zárta. Az ötös széria konkurensei az akkor már piacon lévő, funkcionálisan gyakran kevesebbet nyújtó, de kétségkívül olcsóbb, Windows CE-t és Palm OS-t futtató berendezések voltak.

Az EPOC 32 bites változatának kifejlesztése vezetett a Symbian Ltd. 1998-as megalapításához. A céget a Psion a Nokiával, az Ericssonnal, a Matsushitával (Panasonic) és a Motorolával közösen alapította. (2008 decemberében az egész cég a Nokiához került.) A Symbian megalapításakor az EPOC 32-t Symbian Operating System névre keresztelték át – számos gyártó építette erre okostelefonjai generációit. A Symbian kiszervezése után az új termékek kifejlesztése alaposan lelassult a cégnél. 1999-ben a Psion eladta gyárát, és 2001-ben megkezdte kivonulását a PDA-piacról. 250 alkalmazóját bocsátotta el az akkor 1200 főt számláló gárdából, és 40 millió fontos veszteséget volt kénytelen elkönyvelni. 2000-ben felvásárolták a kanadai Teklogixot; a Symbianból való kiszállása óta a cég mára egyetlen működő divíziója a kanadai Psion Teklogix.

Ingyenes helyett fizetős tartalmak

Nyolcadik alkalommal adta ki éves technológiai előrejelzéseit a Deloitte. Az óvatos előrejelzés szerint tovább erősödik az informatika szerepe, az okostelefonok viszik előre a mobiliparágot, a világhálón pedig egyre több fizetős tartalom jelenik meg. [Írta: Vass Enikő]

Bár idén a teljes mobilpiac növekedése lassul, a piac szereplőinek nem kell feltétlenül lemondaniuk a bevétel növeléséről. A globális és európai trendek azt jelzik előre – mondja *Bodor Kornél*, a Deloitte TMT iparági csoportjának vezetője –, hogy az okostelefonok piacán 20 százalékos növekedésre lehet számítani. Fontos, hogy a hanghívások mellett jelentős adatforgalmat – a teljes mobil adatforgalom 25 százalékát – is ezekkel a készülékekkel bonyolítják le az ügyfelek. Az ebből származó bevételek pedig segíthetnek az egyéb területeken, például a hanghívásoknál jelentkező bevételkiesés kiegyenlítésére.

DRÁGÁBB KÉSZÜLÉKEK

A mobilkészülékekre adott támogatások az iparágnak dollár-tízmilliárdokba kerülnek évente, és bár ez a gyakorlat nem szűnik meg 2009-ben sem, valószínűleg változni fog, s ennek az okostelefonok lehetnek az első áldozatai. Ezek az eszközök általában kétszer annyiba kerülnek, mint egyszerűbb társaik, ráadásul a hozzájuk tartozó előfizetői szerződések másfél-két évre szólnak, ami azt jelenti, hogy vásárlóik várhatóan nagy számban legközelebb csak 2010-ben váltják le készülékeiket. **A vállalati ügyfeleknek pedig a jövőben várhatóan csak olyan eszközökre adnak támogatást, amelyekre pluszszolgáltatásokat – például adat-előfizetést – is igénybe vesznek.**

Fontos kérdéskör a mobil végződtetési díj alakulása is. Ez Európában perccenként átlagosan 8 eurocent, amit a szolgáltatók különböző költségeikkel – például a hálózatok karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges ráfordításaikkal indokolnak. Mivel a vonalas hívások esetén ugyanez a díj jelenleg egyetlen eurocent perccenként, az Európai Bizottság a következő években azt szeretné elérni, hogy ehhez hasonló szintre, tehát mintegy 70 százalékkal csökkenjenek a mobil végződtetési díjak is. Ha a szolgáltatók maradéktalanul meg akarnak felelni ennek az uniós elvárásnak, az várhatóan az üzleti modelljükben és tarifáikban is változást fog okozni, vagyis komoly hatással lehet pénzügyi teljesítményükre.

– A változás nagy vesztesei a kártyás tarifacsomaggal rendelkező (prepaid) ügyfelek lehetnek – véli *Gruhála Péter*, a Deloitte vezetési tanácsadás üzletágának vezetője. A prepaid-ügyfelek Euró-

pa legtöbb országában általában kevés hívást indítanak telefonjaikról, a szolgáltatóknak a végződtetési díjak révén jelenleg mégis bevételük származik a prepaid-

A költségek csökkentésének egyik forrása lehet,

ha a cégek képesek kordában tartani a digitális tárolásra fordított kiadásait.

ügyfelek fogadott hívásai alapján. Vagyis a kevés hívást a szolgáltatók a beérkező sok hívással és a hívásvégződtetési díjak elszámolásával kompenzálják, tehát keresztfinanszírozzák. Ha viszont ezek a díjak tovább csökkennek, könnyen elképzelhető, hogy a prepaid-ügyfelek idővel már csak veszteséget fognak termelni a szolgáltatóknak.

FIZETŐS LEHET AZ INGYENES TARTALOM

Az internet fejlődésével hatalmas mennyiségű ingyenes, a felhasználók által előállított tartalom jelent meg a világhálón. Ám a videók millióinak, fotók milliárdjainak a tárolása és megosztása a legismertebb oldalak esetében évi 100 millió dolláros ráfordítást is megkövetelhet. Meglehető, a tartalmak előállításának költsége minimális, de jelenleg még annál is kisebb az a haszon, amelyre a szolgáltató ennek révén szert tehet.

A 2009-es esztendő talán legnagyobb kihívása, hogy a szolgáltatók képesek lesznek-e bevételt termelni a szervereiket előzőlő ingyenes felhasználói tartalomtól. Nem kizárt, hogy a tartalmak közzétételéért a jövőben fizetgetni fognak a felhasználókkal, például annak függvényében, hogy hány barátjukkal szeretnék megosztani azokat a nyilvános felületen. Egyelőre kérdéses, hogy a felhasználók mindezt hogyan fogadják, holott a legtöbb esetben vannak azzal, hogy a minőségi szolgáltatáshoz általában valamilyen ár is kapcsolódik.

A *Computerworld* kérdésére válaszolva *Kígyós Zsuzsa*, a Deloitte munkatársa elmondta, hogy a fizetős tartalmak elterjedésével az online reklámok értéke nem

feltétlenül értékelődik fel, ám a lapok az extra, fizetős tartalmak kínálatával további bevételhez juthatnak.

CÉLKERESZTBE A VÁSÁRLÓI ELÉGEDETTSÉG

Az informatikai szolgáltatókra is igaz, hogy ha a mai környezetben versenyképesek akarnak maradni és naprakész termékekkel, szolgáltatásokkal akarnak megjelenni a piacon, a korábbinál sokkal jobban meg kell ismerniük vásárlóik és előfizetőik igényeit.

Ebben a helyzetben **jelentősen megnőhet az informatikáért, információtechnológiáért felelős vezetők (CIO – Chief Information Officer) szerepe a menedzsmenten belül.** Fontos a CIO által gyűjtött és menedzselte adatok megfelelő értelmezése, értékelése, illetve az erre épülő információkezelő rendszerek kialakítása. Miközben a cégek nagy része rendelkezik a vásárlói információk tárolására és hasznosítására alkalmas üzleti informatikai megoldásokkal, a Deloitte tapasztalata szerint sokan mégsem élnek megfelelően az ilyen rendszerekben rejlő lehetőségekkel. A tárolt információk jelentős része gyakran felhasználatlan marad, vagy nem elég tudatos azok összekapcsolása a vállalati célokkal. Pedig az ügyfélkapcsolat-menedzsment rendszerek (CRM) hatékony alkalmazása támogatja a stratégiai tervezést, az innovációt, de az általános működés területeit is.

Alapvető követelmény, hogy az effajta adatgyűjtéssel ne sérüljön a vásárlók privát szférája, és a törvényi szabályozásnak is egyértelmű útmutatást kell adnia erre vonatkozóan. Komoly előrelépést hozhat viszont az úgynevezett „szoftver mint szolgáltatás” megközelítés (SaaS), amely a központi szervereken futtatott szoftverek alapján sokkal teljesebb képet adhat a felhasználói szokásokról – tette hozzá *Gruhála Péter*, a Deloitte szakértője.

RENDSZEREZETLEN ADATOK

A digitális adatok tárolása napjainkban olcsóbbnak tűnhet, mint valaha, hiszen az erre alkalmas eszközök megvásárlása, a tárolókapacitás folyamatos bővítése szinte jelentéktelen kiadásnak hat mind az otthoni felhasználók, mind a vállalkozások szemében. Mindez mégis indokolatlanul nagy terhet ró a vállalkozásokra, hiszen immár jelentős részben felesleges, jobbra rendszerezetlen adatokat őriznek ezeken az eszközökön. Becslések szerint például a teljes tárolókapacitás mintegy ne-

gyedét a munkatársak elektronikus levelei foglalják el.

A tárolásra alkalmas eszközök valóban olcsóbbá váltak, de a járulékos fenntartási költségek megnöttek. A nagy mennyiségű céges adat külső szolgáltatónál tárolása biztonsági kockázatokat is felvet, hiszen azok a külső központok, amelyek egyszerre több vállalat fontosnak vélt üzleti adatait is őrzik, vonzó célpontot jelenthetnek a rosszindulatú támadások, hackerek számára. Ahogy a külső szolgáltató által tárolt adatok elvesztése, úgy az egyre olcsóbb, kisméretű eszközök – pendrive-ok, hordozható háttértárolók – is kockázatot jelentenek, hiszen segítségükkel nagy mennyiségű „érzékeny” adat kerülhet illetéktelen kezekbe akár figyelmetlenség, hanyagság, akár szándékos adatlopás révén.

KIHASZNÁLATLAN LEHETŐSÉGEK

Bár egyre több vállalat ismeri fel annak szükségességét, hogy optimalizálja adattároló rendszereit, a Deloitte tapasztalata szerint **a cégek általában nem használják ki a meglévő rendszereikben rejlő lehetőségeket, és emiatt a tárolt adatok rendszerezése ma még a legtöbb esetben nem is elég hatékony.** Minél nagyobb a cégnek tárolt bizalmas adat mennyisége, annál sürgősebb teendő egy jól felépített belső adatkezelési szabályrendszer kialakítása az adatvesztésekkel, adatlopásokkal kapcsolatos kockázatok csökkentésére.

A költségek csökkentésének egyik eleme lehet ugyanakkor a digitális tárolásra fordított kiadások kordában tartása, ami a vállalkozások mindenképp saját munkatársaik felelős gondolkodására támaszkodhatnak. Fontos, hogy a cégek időben azonosítsák az ezzel járó költségeiket, kiszűrjék a pazarlás okait –fejezte be *Gruhála Péter*.

Elmaradt emelés

Érdekes, hogy a roaming hívásoknál is hasonló rendszert tartottak fenn a szolgáltatók: a magas tarifájú, külföldön lebonyolított hívásokkal elvileg az itthoni, alacsonyabb beföldi percdíjakat támogatták. Miután az Európai Unió kötelezővé tette, hogy egy adott szintnél a hívások percdíja nem lehet magasabb, a magyar mobilszolgáltatók nem emelték meg a hazai percdíjakat. Igazából a belső piacon lévő konkurencia miatt egyik szolgáltató sem mert emelni. Ez a konkurenciaharc azt is kikényszerítheti, hogy a Deloitte elemzői által előrejelzett prepaid-tarifacmelés elmaradjon.

Rejtőszínnel a spamek ellen

A spamküldés címlistái sokféle módon előállhatnak, van, hogy az e-mail címeket csak tippelik a küldők egy minta alapján, van, hogy megpróbálják valahonnan megszerezni az internetezők elektronikus címét. Ez utóbbi ellen lehet és kell is tenni, ha weblapot üzemeltetünk. [Írta: Horváth Ádám]

A módszerek mindegyike nehézkes, ám ha az utóbbi ellen nem védekezünk, akkor nagyon pontos adatbázist építhetnek a kéretlen levelek küldői, és szinte lehetetlen „törölni” magunkat erről a listáról a későbbiekben. Végfelhasználói szempontból aligha lehet tenni az e-mail címünk ellopása ellen, csak reménykedni tudunk, hogy a weblap üzemeltetői, ahová regisztrálunk, vigyázni fognak rá, hogy automatikus módszerekkel ne lehessen az e-mail címeket kinyerni a tartalomból.

Tipikusan „veszélyes” helyek a fórumok, blogok, ahová valamilyen tartalmat, hozzászólást töltenénk fel. Ha a készítő nem védik az e-mail címünket, és a portál eléggé népszerű, szinte biztos, hogy a valós e-mail címek után kutató robotok észreveszik a tartalomban a címünket, és eltárolják mint működő, valódi elektronikus elérhetőséget.

Ha mi magunk készítjük a fórumot, blogot, egyéb közösségi oldalt, ne tévesszen meg minket az, hogy „túl sok weblap van”, az automatikus keresőrobotok éjjel-nappal „járják” a webes tartalmakat, és próbálják azonosítani a címeket, a sok között előbb-utóbb rátalálnak a miénkre is. Ne ringassuk magunkat abban a tévhitben, hogy ha már használunk valamilyen nagyon egyszerű címrejtést, akkor meg van oldva minden problémánk; ha fórumunk népszerű, akkor a mi egyedi megoldásunkra könnyen kifejlesztenek egy kerülőmegoldást, és végül kinyerik az összes e-mail címet. Még rosszabb a helyzet az általános megoldások-

kal, hiszen mint minden védelemre, ezekre is megvan az ellenszer, így végül semmit sem érnek.

A következő egyszerű e-mail rejtési példát egy ismert webfejlesztéssel foglalkozó fórumról vettük (a címet megmásítottuk kicsit):

`mailto:webdeveloper##kukac##dom
ain.hu`

Ne ringassuk magunkat abban a tévhitben,

hogy egy egyszerű címrejtés is megoldja minden problémánkat.

A rendszer az e-mail címeket automatikusan kódolja, és egy saját Javascript kóddal állítja helyre, miközben erősen reménykedik abban, hogy ezt így a robotok már nem fogják felismerni. A teljesen buta robotok talán valóban nem ismerik fel, hiszen nem tipikus e-mail cím formátumról van szó, ám a megoldásról jól látszik, hogy hogyan kerülhető meg: az összes `[szöveg]##kukac##[szöveg].[szöveg]` formátumú karaktersorozatot cserélni kell `[szöveg]@[szöveg].[szöveg]` formátumra. E javítás egyetlen sor kóddal elvégezhető, és ha a portál elég sok e-mail címet tartalmaz (jelen esetben igen), akkor azonnal több

száz vagy akár ezer biztosan működő e-mail címet fogtunk el a lapról.

A fenti példára **15 perc alatt írtunk egy szkriptet, amely végigfésülte a fórumok lapjait, és az ott található e-mail címeket standard formátumban egy fájlba kigyűjtötte.** A program futását egy-két perc után leállítottuk, ám addigra is több mint 1000 (!) használható, webfejlesztéssel kapcsolatos e-mail címet gyűjtöttünk össze. Egy tízszer ekkora, ilyen pontosságú és célzott adatbázis már értékesítő is lenne.

HOGYAN BÚJJUNK EL?

A következőkben végignézzük, milyen módszerekkel lehet elrejteni a robotok elől az e-mail címeket, és milyen előnyei/hátrányai vannak az adott megoldásnak.

• Ne is nyúljunk hozzá!

Hagyományos formában tegyük a webcímet a weblapra, így minden felhasználó garantáltan tudja használni; a `mailto` típusú linkek működnek, azaz a címre kattintva betöltődik a levelezőprogram. Ha épp jönnek a robotok, az pech, minden e-mail címet megtalálnak, de ha kicsi portálunk van, egyedi címen, ennek valószínűsége egészen kicsi.

• **Rontsuk el az összekötő vagy más karaktereket.** Gyakran látjuk weblapon, hogy az e-mail címre (a `mailto` típusú linkekre) kattintva nem teljesen standard e-mail cím jelenik meg a levelezőben, hanem valamilyen manuálisan elrontott, például: `adam(kukac)idg.hu`, vagy `adam(kukac)TOROLDIdg.hu`. Jobb esetben észreveszik a felhasználók,

hogy javítani kell, rosszabb (és kevésbé képzett esetben) erre a címre küldik el a levelet, ami persze viszsa is pattan. A standard szövegeket a robotok amúgy is nagyon könnyen cserélik vissza, sok védelmet nem nyújt, viszont nem informatikával foglalkozó felhasználókat nagyon jól kiszűrhetjük ezzel a módszerrel.

• **Hexadecimális és HTML escape értékek.** HTML-ben minden karaktert írhatunk az annak megfelelő % jellel indított hexadecimális értéként vagy & jellel indított HTML escape kódja szerint. A legtöbb esetben ezt persze csak a speciális (főképp ékezetes) karaktereknél alkalmazzuk, de a böngésző mindent megért. Az `adam@idg.hu` ebben az esetben `` sorozatnak látszik. Az intelligens robotok persze megértik ezt is, de már sokkal kevésbé, mint az alapszövegeket, ráadásul minden böngészőben (mailto linkként) jól fog működni (ott is, ahol nincs Javascript).

• **HTML-komment.** HTML-ben lehetőség van megjegyzések írására, amelyeket egyáltalán nem jelenít meg a böngésző. Ha egy e-mail címet szétördelünk HTML-megjegyzésekkel, sokkal nehezebben dolgozható fel, különösen, ha a tördelés véletlenszerű és tartalmaz „”, „@” és „<” karaktereket. Hátránya, hogy a `mailto` linkekbe nem helyezhető komment, így azok nem működnek, és az intelligens robotok ki tudják szűrni. A robotok oldalán persze már jóval mélyebb szintű HTML-feldolgozás szükséges, hiszen a megjegyzések egymásba

ágyazhatók, egymásban elcsúsztat-
hatók, így zárójel-számolással lehet
csak feloldani a problémát, ami ne-
hezebb az eddig felsoroltaknál:

```
ada<!-- nem@ -->m<!-- @a.
-->@<!-- .com -->id<!-- @com
-->g<!-- a -->.hu
```

• **Szerveroldali átirányítás.** Ebben az esetben a klienseken nem is lát-
szik az e-mail, csak egy linkre kat-
tintva indul el a levelezőprogram,
más szóval, a mailto link. Linkre
kattintáskor a szerver ellenőrzi,
hogy mennyire hihető felhasználó-
nak az, aki a kérést indította, és ha
annak minősíti, visszaküld például
egy 302-es átirányító kódot, benne
egy mailto címmel. A legtöbb böngé-
sző ezt érteni fogja, a robotok pe-
dig jó eséllyel nincsenek erre felkés-
zítve. Ezt tetézhethetjük még azzal,
hogy ha robot küldi a kérést (például
nincs benne cookie vagy nem ismert
böngészőként azonosítja magát), ak-
kor fals e-mail címet küldünk vissza.
Hátránya, hogy a lapon nem jelenik
meg a cím, tehát a felhasználó nem
tudja másolni (amit amúgy sokszor
szeretnének), és ha nincs beállít-
va alapértelmezett levelező a mailto
linkekre, nem is fog működni
a megoldás.

• **Javascript-alapú széttörődés.**
A megoldás alapja, hogy a kliensre
csak forráskód (Javascript) kerül le,
ami futási időben állítja össze a való-
di e-mail címet. Ha ezt folyton, vé-
letlenszerűen változtatjuk, azaz vé-
letlenszerűen törödeljük a címet, és
esetleg Javascript kommentekkel za-
varjuk össze, nagyon nehéz felismer-
ni, és a legtöbb böngészőben (ahol
van Javascript) működni fog, akár az
e-mail cím másolása, akár a mailto
link. A forrásban valahogy így néz ki
a megoldás:

```
document.write('<' + 'a href=mai' +  
'to:adam' + '@idg.hu')
```

• **Javascript-alapú titkosítás.** A cik-
künk elején bemutatott megoldás
ennek egy nagyon egyszerű válfaj-
ja, amikor is nincs kulcs, a „titko-
sítás” pedig egy egyedi algoritmus.
Javascript könyvtárak között azon-
ban találunk standard titkosító al-
goritmuskódokat is, azaz például rejtje-
lezhetjük e-mail címeinket standard
AES-titkosítással is. A megoldás elő-
nye, hogy az AES implementáció
nélkül nem fejthető vissza, nem lehet
hozzá egy egysoros, saját „visszaala-
kítót” készíteni, szükséges a bonyo-
lult algoritmus futtatása. Ez sokszor
már túlzásnak tűnik a robotkészítők
számára, és feladják. Persze ha
nagyon éles a helyzet, és nagyon-
nagyon értékes címetek tudnak ki-

Message #10 received at 248646@bugs.debian.org (full text, mbox):

```
From: "Andrew V. Samoilov" <andrew@email.zp.ua>  
To: Daradics Daniel <yotzo@freemail.hu>  
Cc: 248646@bugs.debian.org, mc-devel@gnome.org  
Subject: Re: Bug#248646: mc: ftpfs can't show file size larger than 2 Gigabytes  
Date: Wed, 21 Jul 2004 21:42:27 +0300 (EEST)
```

Message part 1 (text/plain, inline)

```
> Package: mc  
> Version: 1:4.6.0-4.6.1-pre1-3  
> Severity: normal  
>  
>  
> when browsing an ftp and a file is larger than 2g, mc simply shows  
> the file size exactly 2 gb large  
>
```

Test one line patch, please. Any possible side effects?

```
--  
Regards,  
Andrew V. Samoilov.
```

```
<hr class="msgreceived"><a name="10"></a><a name="msg10"></a><a href="#10">Message  
<pre class="headers">  
<b>From:</b> <quot>Andrew V. Samoilov<quot> <mailto:andrew@email.zp.ua><gt;  
<b>To:</b> Daradics Daniel <mailto:yotzo@freemail.hu><gt;  
<b>Cc:</b> 248646@bugs.debian.org, mc-devel@gnome.org  
<b>Subject:</b> Bug#248646: mc: ftpfs can't show file size larger than 2 Gigab  
<b>Date:</b> Wed, 21 Jul 2004 21:42:27 +0300 (EEST)  
</pre>  
<pre class="mime"><a href="bugreport.cgi?msg=10;att=0;bug=248646">Message part 1</a>  
<pre class="message"><gt; Package: mc  
<gt; Version: 1:4.6.0-4.6.1-pre1-3  
<gt; Severity: normal  
<gt;  
<gt;  
<gt; when browsing an ftp and a file is larger than 2g, mc simply shows  
<gt; the file size exactly 2 gb large  
<gt;
```

Test one line patch, please. Any possible side effects?

```
--  
Regards,  
Andrew V. Samoilov.
```

Egy védtelen fórum: balra, amit a felhasználó, jobbra, amit a robot lát

nyerni, akkor böngészőt is lehet ve-
zérelni programkóddal, amiben
a tetszőlegesen bonyolult Javascript
visszaállítás már lefutott, tehát má-
solhatók az e-mail címek. Egyszerű
és igen jó véletlenszerű megoldás,
amikor is az e-mail címből egy vélet-
lenszerű Javascript tömböt képzünk
(Array), és ezt indexeljük megfelelő-
en kiírásokor. Erre már nagyon-na-
gyon nehéz egységes visszafejtőt ké-
szíteni, így magas védelmet biztosít:

*Tömb (arr) elemei: d(0), a(1),m(2),
a(3)*

*Kiírás: arr[3] + arr[0] + arr[1] +
arr[2]*

• **AJAX-alapú javítás.** A meg-
oldás lényege nagyon hasonló a
Javascript-alapú titkosításhoz, any-
nyi különbséggel, hogy az algorit-
mus (bármilyen legyen az) a szerver-
oldalon van implementálva. A böngé-
szőben futó Javascript aszinkron
kérést indít a szerverhez, ha talál egy
elkódolt e-mail címet, a szerver pe-
dig visszaküldi a valódi címet, amit
a Javascript visszahelyettesít a for-
ráskódba. A megoldás annyival rosz-
szabb, mint a standard Javascript-
alapú titkosítás, hogy még a szer-
verhez is kell fordulni érte, így ha
összegyűjtjük a titkosított e-mail
címeteket, utána tömegesen kérhet-
jük azok visszakódolását a szerver-
től. Az egészhez persze szükséges
Javascript/AJAX támogatás, amit
a különböző böngészők külön-külön
módokon oldanak meg. Ez a megol-
dás már talán ágyúval verébre, mi-
közben nem ad nagyobb biztonsá-
got, mint a standard Javascript-alapú
megközelítés.

• **Képalapú címek.** Nagyon sta-
bil, ám kicsit kényelmetlen megol-
dás, ha az e-mail címeteket egy képre
írva helyezzük el a weblapon. Ilyen-
kor természetesen nem kattintha-
tó a kép (azaz nem működik, mint
mailto link), ám a felhasználók köny-

nyen átirhatják kedvenc levelezőjük-
be a címet, és küldhetnek e-maile-
nekünk. Minden böngészőben jól
működik, ám gondolni kell a gyen-
gében látókra is, hiszen nem biztos,
hogy jól lehet nagyítani a képet (bár
az új Explorer és Firefox már ezt is
egészen ügyesen megoldja).

A robotok a képeket szinte egy-
általán nem értik, és nagyon fá-
radságos OCR szoftverrel vegyíte-
ni a címgűjtőket. Ne feledjük azon-
ban, hogy ha sűrűn kell használni az
ilyen e-mail címeteket, az a felhasz-
nálókat is bosszantja, hiszen mindig
kézzel kell beírniuk, és ezt egyre ke-
vésebbé kedvelik.

• **CSS-alapú megjelenítés.** A CSS-
ben egy nem túl sűrűn használt
megoldás az „after” stílus használá-
ta, amikor is tetszőleges tartalmat
tudunk még hozzáfűzni az éppen
megjelenítetthez. HTML-elemeket
már nem fogad el, tehát nem hasz-
nálható mailto linkként, ám ettől
még meg tudjuk jeleníteni az e-mail
címet:

```
.adam:after{ content: „adam@idg.  
hu”; }
```

```
<div class='adam'>Cim: </div>
```

Hátránya, hogy a CSS-ben (akár
dinamikus, akár statikus) látszanak
az e-mail címek, tehát ha automati-
kusan nem is, de egyedi megoldás-
sal teljesen feldolgozható az összes
e-mail cím a lapon.

Egy másik trükkös megoldás
a visszafelé írás, amelyet szintén tá-

mogatnak a böngészők. Ha felülde-
finiáljuk az írás irányát, a beírt szö-
veget egy az egyben visszafelé fogja
megjeleníteni:

```
.adamV{unicode-bidi: bidi-override;  
direction: rtl;}
```

```
<div class='adamV'>ub.gdi@mada</  
div>
```

Mivel valósnak is tűnhet a cím,
ezért az automata robotok bátran
feldolgozzák, ám használhatatlanok
lesznek. Ha azonban ránéznek az
eredményre, egy függvénysor-
ral vissza lehet fordítani az írást, te-
hát megint nem jó védelmet készí-
tünk. Ez a megoldás sem használha-
tó mailto linkekben.

• **Flash-alapú megoldás.** Nagyon
hasonló a képalapúhoz, ám a Flash-
re épülő megoldások működhetnek
kattintható linkként is. A flash prog-
ram ugyanis indíthat másik URL-t,
akár egy mailto URL-t is, amitől be-
töltődik az alapértelmezett levelező
a megfelelő e-mail címmel. Ezt na-
gyon nehéz visszafejteni, sőt szin-
te lehetetlen, hiszen tömeges Flash-

visszafordítás kéne hozzá, ami túl sok munka az e-mail címek esetében, így nagyon nagy biztonságot ad. Hátránya persze, hogy a cím nem másolható, és nem is minden gépen van Flash-lejátszó, vagy ha van, esetleg régi verziójú, így a felhasználóink néhány százaléka garantáltan nem fogja látni a címeket. Ez gond egy fórumon, ám egy Flash-orientált portál esetében már nem annyira.

• **Űrlapalapú kapcsolat.** Nagy előnye, hogy egyáltalán nem jelenik meg az e-mail cím a weblapon, a címzettnek úgy tudunk e-mailt írni, hogy egy előre elkészített űrlapot (form) töltünk ki, amit nehezítünk esetleg valamilyen CAPTCHA (képrejtvény) alapú küldéssel (lásd *Ember vagy gép? – Computerworld 2007/35–36. szám*). Előnye, hogy bár az egyes felhasználók elvileg így spammelhetők, a címlista nem értekesíthető, nem nyerhető ki, így szinte semmire sem használható a spammerek számára az egész. Hátránya, hogy kényelmetlen a felhasználóknak, nem a saját kliensükkel írunk e-mailt, nem lesz benne a Küldött elemek között stb.

A másik megoldás a fentebb említett képrejtvény vagy egyszerű kér-

désalapú címvisztaadás, amikor is a felhasználó emberként azonosítja magát, és megkapja a teljesen standard e-mail címet másolható, katintható formában.

A képrejtvény mellett a speciális kérdések is jól működhetnek, ám érdemes váltogatni őket, hiszen a „Mennyi 5 + 7” típusú kérdésekre csak néhány perccel több idő egy automata válaszolót készíteni. A képrejtvények általában sokkal nagyobb biztonságot adnak, feltéve, hogy nem standard képrejtvényt használunk, mert azokat már nagy biztonsággal fel tudják törni a keresők (a „gyári” fórummotorok ilyeneket használnak, és ezek túlnyomó részét könnyen átugorják az intelligens robotok).

• **Késleltetés.** Az AJAX-alapú és az űrlapos megoldást is összeköthetjük egy késleltetéses módszerrel, hiszen a botoknak sokkal kevésbé van idejük, mint az időnként egy-egy e-mailt író felhasználóknak. Nagyon nagy biztonsággal számolhatunk, ha egy adott IP-címről érkezett kéréskor a szerveroldal válasza előtt mindig hozzáadunk akár csak 1 másodpercet a válaszüthöz. Az első választ visszaadunk 0 másodperc alatt, a másodikat 1 alatt, a harmadikat 3 alatt és

így tovább. A századik e-mail címhez már 4950 másodperc után jutunk csak el (0+1+2+3...+99), ami majdnem 1,5 óra. Száz e-mail cím senkinek sem ér másfél órát, így biztosan fel fogják adni a feldolgozást (nem is beszélve arról, hogy böngészőtől függően 30–60 másodperc után már amúgy is időtállás miatt leállítja a kérést a rendszer, így ezzel a védelemmel lehetetlen nagy mennyiségű e-mail címet begyűjteni).

Nem ennyire megbízható, de sokat segítő megoldás, ha a Javascript-alapú kódolást kiegészítjük időzíttel. Ha mindenképpen szükséges böngészőt vezérelni a gyűjtőnek, mert a Javascript-alapú kódolás bizonyult módon áll elő, akkor is ki kell várnia a Javascript időzítését, ami 2-3 másodperc esetén is már elég zavaró (ha több ezer e-mail címet szeretnénk gyűjteni). Vigyázzunk azonban, mert ha át lehet ugri a Javascriptet (mint a cikkünk elején bemutatott megoldás esetén), akkor megint csak a felhasználóink életét nehezítettük.

ÖSSZEZÉS

Az e-mail címek elrejtése weblapon, portálunkon egyre fontos-

sabb, hiszen a standard formában szereplő e-mail címeket nagy valószínűséggel előbb-utóbb fel fogják dolgozni. A kérdés, hogy melyik megoldást érdemes választani, hiszen számtalan közül lehet választani. Összességében elmondható, hogy **a tisztán Javascript-alapú megoldások már elég védelmet biztosítanak azon robotok ellen, amelyek csak lapunk forráskódját fésülik át**, hiszen bármilyen (nem mindennapi) módon kódoljuk el a címeket, nehéz azokat viszszafejtetni.

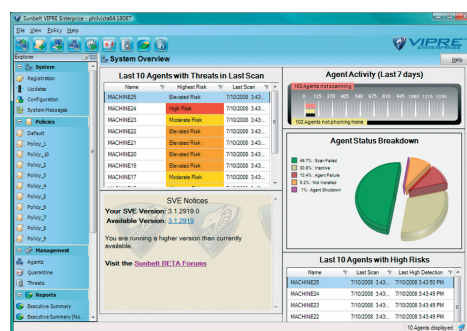
Az AES, RSA és hasonlóan bizonyult titkosítómegoldásokat kár bevetni, viszont tartózkodjunk az egységes címelrejtéstől is, hiszen arra könnyű egységes visszafejtőt készíteni. Ha szerveroldalon véletlenszerűen generáljuk az elrejtő Javascriptet, azt már forrás alapján szinte biztos, hogy nem fogják viszszafejtetni. A böngészők vezérlése, amivel amúgy az összes Javascript-alapú védelem kikerülhet, egyelőre nem divat, mivel jóval erőforrás-igényesebb, mint a forráskódot vizsgáló megoldások. Ezek ellen késleltetett Javascripttel tudunk védekezni, ha majd elterjednek.

Sunbelt VIPRE Enterprise

Kristóf Csaba ■ A vállalati biztonsági szoftverek piacán bőséges a kínálat, különösen ami az antivírus termékeket illeti. A számos biztonsági alkalmazás közül ezúttal a legújabb szereplőt, a Sunbelt VIPRE Enterprise terméket vettük szemügyre.

A Sunbelt tavaly mutatta be a VIPRE Antivirus + Antispyware termékcsaládját, amelynek megjelenését öt éves fejlesztési munka előzte meg. A Sunbelt által kialakított technológiák egyik legfontosabb célja egyértelműen az volt, hogy a vírusvédelem és a sokszor elhanyagolt kémprogramok elleni küzdelem egyetlen szoftver segítségével, integráltan váljon megvalósíthatóvá. A cég adatai szerint a VIPRE jelenleg körülbelül 20 millió különböző károkozó és variáns felismerésére, valamint eltávolítására alkalmas. Természetesen ez a szám folyamatosan emelkedik, hiszen a vírusadatbázis naponta 30–60 ezer új károkozó hatástalanításához szükséges mintával bővül. A VIPRE által nyújtott, Checkmark minősítéssel is rendelkező kártevő programok elleni védelem részét képezi a FirstScan rootkit-eltávolító technológia, amely a rejtőzködő képességekkel megáldott károkozók felismerését segíti. Nem elhanyagolha-

tó szempont, hogy a VIPRE igyekszik jól beosztani a rendelkezésére álló erőforrásokat, és alacsony memóriahasználat mellett gyors ellenőrzést biztosítani. A szoftver egy független, a TÜV Austria által minősített laboratórium összehasonlító

tó tesztjein a piaci átlaghoz képest 42 százalékkal jobban szerepelve lett a leggyorsabb vírusirtó, amit keresési sebességének és alacsony memóriahasználatának köszönhet.

Vállalati környezetekben azonban korántsem elegendő, ha egy vírusvédelmi megoldás önmagában kifogástalanul elvégzi a feladatát, hiszen a teljes rendszer központi menedzselésének hatékonysá-

gát is szem előtt kell tartani. Annak érdekében, hogy a VIPRE-motor a céges hálózatokon is bevezethető legyen, a Sunbelt kifejlesztette a VIPRE Enterprise termékét. Ennek minden olyan szolgáltatása megvan, amelyet az informatikai rendszerek üzemeltetői napjainkban már jogos elvárásaként fogalmaznak meg. Így például segíti a vírusvédelemmel kapcsolatos biztonsági szabályok létrehozását és érvényesítését, lehetővé teszi a VIPRE-kiszolgálókra és munkállomásokra való távoli telepítést, valamint a központi konfigurálást és felügyeletet. A VIPRE Enterprise arról is gondoskodik, hogy a vírusadatbázisok frissítése elosztottan, a hálózati sávszélesség megkímélésével történjen. Az alkalmazás releváns információkkal szolgáló jelentések készítését teszi lehetővé.

A Sunbelt VIPRE Enterprise elsősorban azon vállalatok számára jelenthet jó megoldást, amelyek kifejezetten a vírus- és kémprogramvédelmükön szeretnének javítani, míg az egyéb védelmi feladatok ellátásához más megoldásaik vannak. A VIPRE ugyanis jelenleg nem tartalmaz beépített tűzfalat és spamszűrőt, sem egyéb adatbiztonsági szolgáltatásokat. Cserébe viszont az árszintje alacsonyabb, amit a mai gazdasági helyzetben nemigen

SUNBELT VIPRE ENTERPRISE

ÉRTEKELES ★★★★★

Szoftver kategória	vírus- és kémprogramvédelem
Fejlesztő	Sunbelt Software
Szolgáltatások	proaktív vírusvédelem; kémprogramok, trójaiak és egyéb károkozók elleni védelem; központi felügyelet és távtelepítés
Weboldal	www.sunbelt.hu
Forgalmazó	Sunbelt
Ár (bruttó)	5988 Ft-tól (egy gépre, egy évre)

lehet figyelmen kívül hagyni. A plusz védelmi rétegek közül egy központilag felügyelhető, kliensekre telepíthető tűzfalat látnánk a legszívesebben a szoftverben, ami a Sunbelt tervei szerint még ebben az évben a behatolásvédelemmel is felvértezett VIPRE Endpoint Protection 4.0 termékben megérkezhet.

Lemarad, ha kimarad...

A tavalyi pénzügyi eredményeket elnézve, az egyetlen szegmens, ahol növekedést mutat a PC-piac, a netbookoké. A Lenovo is elkészítette a saját értelmezését, mert tudta, hogy lemarad, ha kimarad. [írta: Samu József]

A szegmens felfutását látva, tavaly augusztus elején jelentette be a kínai cég, hogy beszáll a netbook üzletágba és rögvést közzé is tett képeket az IdeaPad sorozatában megjelenő 8,9 és 10,2 hüvelykes kijelzővel szerelt gépeiről. Az idő tájt azt mondtuk, hogy majd akkor ítéljük meg a hasonló kaliberű gépekre a megszólasításig hasonlító apró noteszeket, ha majd látunk belőlük legalább egyet. Eddig kellett erre várni.

KÜLCSIN

Netbookot divatszínben is elkészíteni kötelező gyakorlat; a nálunk járt, 10-es sorozatú – tehát a nagyobb kijelzővel szerelt – változat vörösesbordó színben pompázott. A fényes lakkozású fedélen minden ujjlenyomat meglátszik, pont úgy, mint a versenytársakon is – talán csak a fehér színű verzió lehet ebből a szempontból jobb. A fedelet felnyitva a fehér billentyűzet és környéke tárul elénk, ami már teljesen más anyagból készült. A matt, olcsónak érződő, nem éppen a legkellemesebb tapintású anyagnál lényegesen jobbat használni a legtöbb vetélytárs.

A billentyűzet mérete és kiosztása az apró gépen rendelkezésre álló helyhez képest nem rossz, nem csak pötyögteshez, de gépeléshez is megfelelő. A két igazolványfénykép méretű tapipadnál láttunk már kisebbet is netbookokon – az már használhatatlan méret volt – és nagyobbat is, ide ekkora fért. Meg lehet vele barátkozni, de kényelmesnek nem neveznénk.

A 10,2 hüvelykes kijelző felbontása 1024×576 képpont, ami azt jelenti, hogy vertikálisan némileg – 24 pixelrel – kisebb kép jeleníthető meg rajta, mint a többi netbook „kvázi szabvány” 1024×600-as kijelzőjén. Persze erre rálegyinthetünk, de webböngészésnél ez nem kifejezetten előnyös. A kijelző erősen tükröződik, de nincs mit tenni, a végfelhasználók imádják ezeket a csillogó, élénkebb színeket produkáló megjelenítőket, és ők a célcsoport.

Az LCD felett az ebben a kategóriában szintén kötelező 1,3 megapixeles webkamera csücsül. Az S10-es IdeaPad kifejezetten jól összeszerelt, masszív gép benyomását kelti, a fedél pántjánál a fémzsánér igen jól mutat – az egyikbe még a Kingston-lakat rögzítéséhez szük-

séges horony is bekerült. A gép jobb oldalán a 10/100-as Ethernet vezérlő csatlakozóját, egy USB 2.0-s kaput, a fejhallgató kimenetét és a mikrofon bemenetét találjuk, közvetlenül mellettük pedig ExpressCard aljzatot. Ez utóbbi viszonylag ritka a netbookokon – „cserébe” viszont nincs mini PCIe-bővítési lehetőség. A bal oldalán a másik USB-kapu, a négy az egyben memóriakártya-olvasó és az analóg monitorkimenet található.

A nálunk járt gép a kisebbik, 2,53 amperórás, háromcellás akkuval érkezett, a nagyobb, a gép testéből hátrafelé kikandikáló hatcellás akku opció. Ezzel a gyártó három óra körüli akkus üzemidőt ígér. A gép felénk eső élén csupán három LED-et találunk, melyek a gép bekapcsolt állapotáról, az akku töltéséről vagy kisütéséről, illetve a vezeték nélküli illesztők működéséről tudósítanak.

BELBECS

A Lenovo S10e ugyanazokra az elemekre épül, mint a netbookpiac szinte összes többi tagja is, azaz az Intel 1,6 gigahertzes Atom N270 processzorára, valamint a hozzá tartozó Intel lapkakészletre az integrált Graphics Media Accelerator 950 grafikus vezérlővel. A mi gépünknek 1,5 gigabájt memóriája – 512 megabájt az alaplapra integrálva, további 1 gigabájt pedig a bővítőhelyben – és 160 gigabájt, a Western Digitaltól származó, 2,5 hüvelykes SATA merevlemeze volt. E kettő egy jókora, két csavar oldásával eltávolítható fedél mögött búvik meg, így egy esetleges

későbbi bővítés gyerekjáték. Vezeték nélküli kommunikáció terén is a szokásosat nyújtja a gép: Wi-Fi „g” és Bluetooth vezérlője van.

A géppel Windows XP érkező operációs rendszerként, de a 160 gigabájtos merevlemez kihasználható kapacitása 145 gigabájt.

A többi a Lenovótól már megszokott szervizpartíció és egy Splashtop OS-nek nevezett, minimális szolgáltatásokat nyújtó, Linux-alapú operációs rend-

A készülék egyetlen szembeötlő hibája,

hoggyakorlatilag bármelyik netbookgyártó készíthette volna.

szert foglalja el. Ez utóbbi a bekapcsolástól számítva nagyjából 10 másodperc alatt elindul, és segítségével böngészhetjük a webet, zenét hallgathatunk, képeket nézegethetünk, cseveghetünk egy AIM-, Google Talk-, MSN Messenger- és Yahoo Messenger-kompatibilis csevegőprogram segítségével, illetve az előre telepített Skype-kliens segítségével telefonálhatunk is. Igazán kellemes tulajdonság, hogy nem kell kivár-

Lenovo IdeaPad S10e

Az ExpressCard foglalat – ebben a kaliberben ritka

nunk a Windows felébredését, ha gyorsan meg akarunk nézni valamit a neten, vagy rá akarunk nézni a leveleinkre. A hangsúly a „gyorsan” van; ha beállítottuk a hálózatot, akkor az operációs rendszer betöltődésétől számítva nagyjából nyolc másodpercig tart a böngészőnek, hogy működni kezdjen.

SUMMÁZÁS

A gép árát a versenytársakéhoz igazították, így **a Lenovo S10e-vel szemben egyetlen kifogást tudunk felhozni: bármelyik ázsiai gyártó logóját viselhetné.** A Splashtop OS a gép egyetlen egyedi vonása, és közel sem biztos, hogy ezzel képes a Lenovo kiemelkedni a kategóriatársak jellegtelen – rózsaszín, szappantartóké és a többi – tengeréből. A cég helyében bizonyosan felhasználtunk volna valamit azok közül a hardverelemek közül, amelyek egyedivé teszik más termékeiket. Példának okáért a TrackPoint máris üdítő változatosságot hozna a netbookok, parányi tapipadokkal sújtott világába.

LENOVO IDEAPAD S10E

ÉRTÉKELÉS ★★★★★

Processzor	Intel Atom N270, 1,6 GHz
Memória	1,5 GB, DDR2
Merevlemez	160 GB, 2,5 hüvelyk SATA
Kijelző	10,2 hüvelyk, 1024×576, glossy
WLAN	Wi-Fi g, Bluetooth
Tömeg	1,25 kg
Méret	250,2×183×22–27,5 mm
Garancia	2 év
Forgalmazó	Lenovo Magyarország
Ár (bruttó)	110 000 Ft

Rádiós forgalomirányítás

Az biztos, hogy a rádiós közlekedési hírek ideje már régen lejárt. A kérdés manapság inkább az, hogy mi vehetné át a helyét. Mert hiába hallgatjuk a rádióban a budapesti dugóhelyzetet, amikor minket éppen a kecskeméti bevezető szakaszok érdekelnek. Erre a problémára adhat teljes körű megoldást a TMC-adás. [Írta: Horváth Ádám]

Régóta szükség lenne egy olyan rendszerre, amely valamilyen egységes formátumban összegyűjti a közlekedési híreket, és azokat a vezetőknek egyszerűen, áttekinthető módon, a számára fontos helyeken közli. A mobilinternetet leszámítva kevés olyan kommunikációs technológia van, amely mindenhol elérhető, ráadásul olcsó eszközökkel fogható, ám az FM-rádióadás pontosan ilyen. Éppen ezért a fenti problémára pontosan itt kell keresni a választ: az FM-rádióadás (és esetlegesen a DAB, azaz a /Digital Audio Broadcasting) tartalmazhat olyan extra információt, amely a forgalmi helyzetre vonatkozik.

AZ RDS ÉS A TMC

Az RDS (Radio Data System) már mindenki számára ismert protokoll segítségével tudnak a rádióadók extra adatokat közölni a rádióvevőkkel. Ilyen adat lehet például a rádióadó neve, az adó alternatív frekvenciái, a csatorna jellege (zene, hír), forgalmi információ bejelentése (ilyenkor hangosít fel a rádió automatikusan) stb. A legtöbb mai rádió képes RDS-adatok vételére, és teljesen természetesen is vesszük ezeket a szolgáltatásokat.

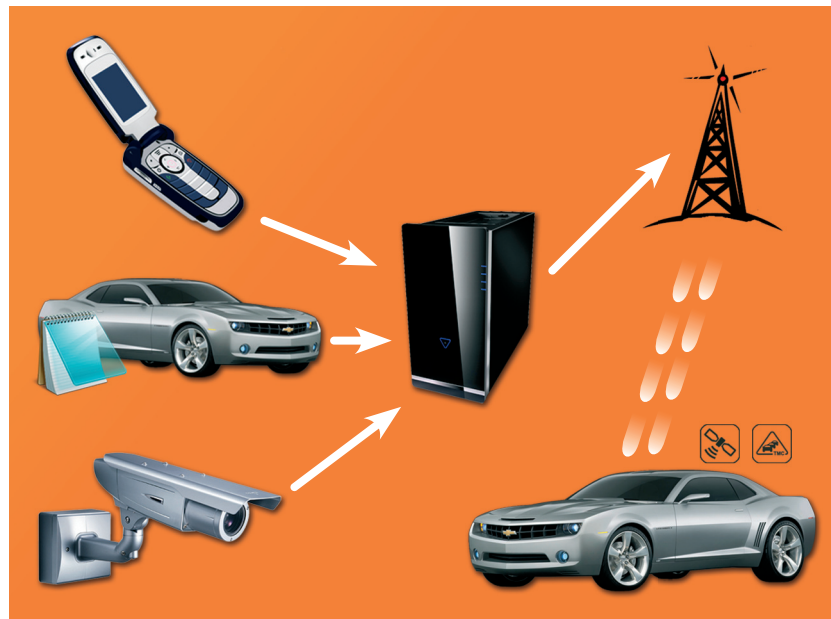
Az RDS-re alapozva lehetőség van azonban még speciálisabb adatok sugárzására, amelyeket a vevő rendszerek automatikusan tudnak feldolgozni. A TMC (Traffic Message Channel) az RDS-protokollon belül definiált adatprotokoll, mely egyszerű üzenetek formájában közli a vevőkkel az éppen aktuális forgalmi helyzeteket, javaslatokat.

A TMC, akárcsak az RDS, nem zavarja a rádióadás hangját, hiszen attól kicsit eltolva, más frekvencián sugározzák (az eltolás mértéke egészen pontosan 57 kHz). A légi adás miatt jelentős hibajavításra van szükség, így átlagosan 16 bit adatra 10 bit hibajavító kódot küld az adó. Ezzel már igen stabil adatfolyamot lehet elérni, ráadásul viszonylag gyorsan is: a TMC-adás 1187,5 bit/másodperces sebességgel ad, ami körülbelül 90 bájtt (karakter) hasznos adatot jelent másodpercenként.

Ez egyfelől sok, másfelől kevés – attól függően, hogy pontosan mit akarunk sugározni. A TMC esetében azért bőséges ez az adatmennyiség, mert történelmi okok miatt nem GPS-koordinátákat sugároz a rendszer, hanem előre definiált helykódokat és eseménykódokat. Ez azért volt nagyon fontos a kezdeti időkben (és segít most is), mert nem mindenhol volt GPS-alapú térkép a vevők oldalán, így az intelligens, TMC-alapú rádióvevőkbe elég volt egy szótárt be-

az egyáltalán nem tudja értelmezni az üzenetet.

A TMC-protokoll alapján nem titkosított, ám vannak egyszerű titkosítási megoldások fizetős TMC-szolgáltatás esetén (például Németországban), ám ezek jellemzően csak a helykódot titkosítják valamilyen egyszerű bitszintű XOR művelettel. Egy TMC-üzenetben (melyet az Alert-C protokoll definiál) alapján a következő adatokat küldi az adó: eseménykód, helykód, időtartamkód (opcionálisan), elkerülési tanács (igen/nem), irány és kiterjedés. Ezek pontosan azok az adatok, amelyek általában egy lezárás, dugó, bal-és, lassú haladás esetén fontosak. **Az eseménykódokat a TMDD (Traffic Management Data Dictionary) definiálja, melynek 3.0 szabványa 46-féle üzenetkategoriót enged meg.** Ezek között egészen speciálisakat is találunk, mint például a légitámadás veszélye, de persze a jellem-

TMC architektúra – adatgyűjtés, összegzés, TMC/RDS rádióadás, végül megjelenítés/navigáció

tölteni, hogy melyik helykód minek felel meg, és a rendszer rögtön ki tudja írni a vezetőknek a forgalmi helyzetet, még ha azt a térképen nem is tudja bejelölni.

A helykód alapú megközelítés ma is sokat segít, mégpedig azért, mert teljesen egyértelműen jelölhetők vele az egyes forgalmi helyek. Egy bonyolult csomópont környékén már egyáltalán nem mindegy, hogy a GPS által megjelölt helyre ki mit gondol: a fűutat vagy a keresztutat zárták-e le.

A helykód alapú jelölés persze hátrány is, hiszen az adónak és a vevőknek ugyanazokat a helykódokat kell ismerniük, így ha az adó olyan kódot küld, amit a vevő nem talál, akkor

zőbbek az általános közlekedési információk (például trafficconditions/heavy traffic – közlekedési adatok/erős forgalom; suggestionadvice/do not allow unnecessary gaps – javaslatok/ne hagyjon indokolatlan követési távolságot).

A GYAKORLAT

Ma már hazánkban is elérhető a TMC-adatok sugárzása, s szerencsére teljesen ingyenesen. A legújabb térképeknek már van TMC-helykódjuk. Csakhogy ha egy készülék alkalmas a TMC jel vételére, még nem jelenti azt, hogy a forgalmi adatok automatikusan meg fognak jelenni a térképünkön. Ha régebbi térképet használunk navigációs rend-

szerünkben, eleve le kell mondanunk a TMC-vel segített navigációról.

A legnépszerűbb hazai navigációs szoftver, az iGO legújabb, 8.3-as (más néven R3) változatához kiadott térképek már ismerik a több ezer magyarországi és budapesti TMC-pontot, így képesek is a TMC-üzeneteket megjeleníteni és felhasználni a térképen. Egyelőre csak a Petőfi rádió sugározza ezeket az adatokat – ingyenesen és szerencsére már országosan (területtől függően más-más frekvenciákon, Budapesten a 94,8 MHz-en).

A TMC-vevő bekapcsolása után pár másodperc alatt elkezdnek megjeleníteni a térképen a különféle események, így a forgalmi adatok mellett látjuk a lezárásokat, építkezéseket is, ami budapesti viszonylatban egyre fontosabb információ. A rendszer képes javaslatot adni ezek elkerülésére, így ha megfelelően friss adataink vannak, akkor jól használható a TMC.

Saját tapasztalataink nem voltak túl kedvezők a forgalmi helyzeteket illetően; úgy látjuk, sokkal gyorsabban kellene reagálnia a központnak az egyes torlódásokra, lassú haladásokra (amelyekről sokszor egyáltalán nem adnak ki TMC-„hírt”). A januári nagy jegesedéskor sem volt például TMC-üzenetözön, sőt alig pár lezárást mutatott a rendszer; hazai viszonylatban egyelőre tehát csak nagyon korlátozottan használható a TMC!

A megjelölhető helyek számát megfelelően választották ki, és bár mellékutakra nem lehet pontos információt szolgáltatni országosan, nem is ez a célja a rendszernek. **Kíváncsiak vagyunk arra, hogy a nyáron oly jellemző autópálya-balesetekre (különösen Budapest–Balaton vonatkozásában) milyen gyorsan fognak reagálni, ha egyáltalán reagálni fognak,** hiszen ott a többórás egy helyben ácsorgást egy jó időben kiadott TMC-hírral sokan el tudnák kerülni.

Összességében a TMC nagyon ígéretes rendszer, pontos adatokat szolgáltatathatna, ha megfelelő figyelmet fordítanának rá. Nálunk 2008 közepén/végén indult be a szolgáltatás, így elfogadható, hogy még vannak problémái. Reméljük, hogy az alternatív technológiák előtt még be fog futni a TMC, hiszen itt van már a küszöbön a TPEG (Transport Protocol Experts Group), amely a TMC továbbfejlesztett változata. Ha azonban ezt párhuzamosan kezdik bevezetni hazánkban, akkor elképzelhető, hogy két félig használható technológia között ragadunk.

Válság idején B TERVET!

Ma, amikor mindennap csokornyí hírek érkeznek költségcsökkentésről, projektek befagyasztásáról, elhalasztásáról, jelentősen felértékelődik az informatikai tanácsadás szerepe. Mit vegyünk és miért? Mit fejlesszünk? Mi a megtérülése és mikor történik ez meg? Házon belül tartsuk az informatikát vagy bízzuk külső szakértőre?

A Gartner piackutató cég ez év elején így fogalmazott: „A néhez gazdasági helyzet továbbra is arra szorítja a piaci szereplőket, hogy az infrastruktúra outsourcing projektek során az elsődleges szempont a költségek csökkentése legyen, míg a korábbi célok, mint például az üzletfejlesztés, háttérbe szorulnak.” Az Egyesült Államokban januárban héteves rekordot döntöttek az elbocsátások, és egyre több vállalat keres alternatív megoldásokat az IT-szolgáltatások és alkalmazások beszerzéséhez. A Gartner szerint tavaly a szoftver mint szolgáltatás és a számítási felhő az öt leggyorsabban terjedő technológia közé tartozott.

Az outsourcing sikerét mutatja az is, hogy világszinten jelentős bevételeket hozhat. Tavaly a 20 legnagyobb outsourcing szerződés átlagértéke közel egymilliárd dollár volt. Az olyan vállalatok, mint az EDS vagy a TATA Consulting többéves szerződéseket kötöttek. Tény, hogy az egymilliárd dollárnál magasabb értékű megügyletek 2008 első felében jöttek létre, míg az év második felében már érződött a gazdasági válság előszele. Ennek ellenére a kis értékű, rövidebb futamidejű szerződések száma növekedett ebben az időszakban.

JAVULHAT A SZOLGÁLTATÁSI SZINT

Az outsourcing hazánkban is jól alkalmazható megoldás, ám ezt is megfelelő körülményekkel kell elvégezni. A cégeknek minden esetben érdemes

megvizsgálniuk, hogy van-e értelme a kihelyezésnek, mivel ha a projekt meg is hiúsul, a cégvezetés mindenképpen profitálhat az informatikai szervezet átvilágításából.

B tervet csak üzleti scénáriókból lehet készíteni,

ezért a vállalatnak üzletág-specifikus és a működéséhez igazodó üzleti tervvel is kell rendelkeznie.

A cégvezetés többek között azt várja az informatikai szervezettől, hogy az IT-beruházások által biztosítsa a növekedést és a profitabilitást, folyamatosan növelje az üzleti folyamatok hatékonyságát és javítsa minőségüket, növelje a felhasználói elégedettséget és csökkentse a költségeket. Minderre lehetőség van, ha a vállalat úgy dönt, hogy az informatikai infrastruktúráját vagy egyéb, a fő tevékenységéhez nem kötődő üzleti tevékenységét kihelyezi.

Az outsourcing többféle előnnyel is járhat, például a költségcsökkentés, illetve a költséghatékonyság növelése mellett javulhat a szolgáltatási szint, a likviditási és cash-flow pozíció, valamint hatékonyabb le-

het a szoftver- és hardver-eszközállomány szinten tartása. Fontos szem előtt tartani, hogy a célok közül csak egy-kettőnél számíthatnak a cégek egyidejűleg jelentős javulásra, attól függően, hogy a kihelyezési folyamat mire optimalizál.

FIGYELNI KELL A PROBLÉMÁKRA IS

A kihelyezés során probléma lehet például, ha a pénzügyi vezetők a szállítók előzetes becsléseire hagyatkozva túlságosan nagy megtakarítást várnak az outsourcingtól.

Az ügyfél ebben az esetben kudarnak tartja a kihelyezési projektet, mert a felső vezetés elvárásai hibásak voltak, és emiatt az IT-szervezet elvesztette a hitelességét. Hasonlóan nehéz helyzetbe kerülhet az az ügyfél, aki úgy gondolja, hogy a pályázati kiírás, értékelés és versenyztetés késlelteti az outsourcing projektet.

Az is gondot okozhat, ha a szolgáltatás kihelyezése után robbanásszerűen növekszik a szolgáltatás iránti igény. Számolni kell azzal, hogy az outsourcing költségei a becsült használati igényen alapulnak, tehát ha az igények nőnek, akkor az ár is. A kihelyezési folyamat abban az esetben járhat sikerrel, ha az outsourcing megvalósíthatóságát pontos elvárások mentén vizsgálják, és a különböző opciókhoz kapcsolódva meghatározzák az elsődleges célokat és kockázatokat. Olyan szállítót érdemes választani, aki képes és hajlandó arra, hogy teljesítse a vállalat alapvető céljait. Minden esetben érdemes megvizsgálni, hogy van-e értelme a kihelyezésnek, mivel ha az outsourcing meg is hiúsul,

a menedzsmentnek abban az esetben is a korábbiaknál több információjára lesz majd az IT működéséről.

MÁS MEGOLDÁST IS KELL KERESNI

Mint *mellékletünk*ből kiderül, nem elég csupán egy megoldásra helyezni a hangsúlyt, érdemes egy „B tervet” készíteni – ez azokat az intézkedéseket veszi számba, amelyeket akkor kellene megtenni, ha például a válság három évig is elhúzódna, vagy ha a hitelpiac egy éven túl sem térne magához.

A lapunknak nyilatkozó szakértő szerint informatikai B tervet azonban csak üzleti scénáriókból lehet készíteni, ezért a vállalatnak üzletág-specifikus, illetve az adott vállalat működéséhez igazodó üzleti tervvel is kell rendelkeznie, amely elhúzódó válság, forgalomcsökkenés vagy stagnálás esetén ad megfelelő cselekvési tervet. A B terv csak akkor lehet hatékony, ha előre meghatározzák azt is, hogy milyen feltételek esetén szükséges erre váltani.

Az IT számára a legnagyobb kihívás az lesz az elkövetkező időszakban, hogy feltárja azokat az üzleti folyamatokat, amelyeknél már megvan az informatikai képesség, a megfelelő rendszer, de eddig valamilyen okból nem használták az adott folyamat automatizálására, illetve támogatására. Ilyen informatikai terület tipikusan az internetes csatornák kihasználása. A gond az: kevés jel mutat arra, hogy a hazai nagyvállalatok elkészítették volna a gazdasági válság elmélyülése esetére érvényes B terveiket – feltehetően nem sokan látták előre, hogy a krízis ilyen súlyos lesz.

Megvágott IT-költségvetés: felkészülni a legrosszabbra

Nyugodt időkben a legtöbb vállalat stratégiai ügyekben kér tanácsadói segítséget, a jelenlegi helyzetben azonban nem erre van szükség. Sok cég kapcsolt mostanában „túlélő módba” vagy kerülhet a közeli hónapokban ilyen helyzetbe. Ilyen körülmények között a rövid távra szóló, taktikai tanácsadás kerül előtérbe – vázolta a jelenlegi üzleti környezetet Radnóti Tibor, a vezetési és informatikai tanácsadással foglalkozó Stratis igazgatója.

A cégvezetőket foglalkoztató üzleti problémák nagysága még nem igazán látszik; a jelenlegi helyzet ahhoz hasonlítható, mint ha valaki egy hőlégballonnal repülve hirtelen egy hegy előtt találna magát, amelyről nem tudja, hogy milyen magas – kezdte a beszélgetést Radnóti Tibor. – Ekkor több lehetőség közül lehet választani: első lépésben meg lehet szabadulni a „ballasztoktól”. A vállalati IT esetében ezek a gyors költségcsökkentést lehetővé tévő intézkedések leginkább olyan szolgáltatások bevezetési lehetnek, amelyeknél lejjebb lehet vinni a szolgáltatási szintet, vagy olyan szoftverek alkalmazása, amelyeknél a támogatást vagy a licenccsökkentést csökkenti lehet.

A második lépés a működés újrarendelése: az előbbi hasonlatnál maradván, ha a homokzsákok kidobása nem vezetett eredményre, és a hegy még mindig ott magasodik előttünk, akkor kénytelenek leszünk levágni a gondolat, és a kötelekbe csimpaszkodva átrepülni a hegy felett – folytatta a gondolatmenetet Radnóti Tibor. Az IT-infrastruktúra terén ilyen lépés lehet a folyamatos támogatási szerződések felmondása, eseti támogatásra való áttérés vagy a folyamatos belső ügyek egy részének készenléti (otthoni) támogatással való átszervezése. Ez kényelmetlen, kockázatos (csakúgy, mint a gondola nélküli utazás), de van hogy nincs más út a célba jutáshoz.

A harmadik lépés az áttervezés: ilyenkor már meg kell fontolni azt is, hogy egyáltalán érdemes-e folytatni az utazást a léggömbbel, nem kellene-e inkább leszállni, és repülőre ülve folytatni az utunkat. Persze a gazdaság lelassulása idején csak bizonyos, kisebb költségekkel járó beruházásokat vagy éppen hardvervásárlást engedhet meg magának az IT-szervezetek jelentős hányada. Az új technológiák bevezetésére ekkor nem feltétlenül van forrás, de a folyamatok újrarendelése nem mindig kerül sok

pénzbe, csupán a menedzsment akaratára van szükség hozzá. – Az agymunkát ilyenkor is el lehet végezni, és amikor már ismét lesz pénz a fejlesztésekre, úgy futhat neki az IT-szervezet, hogy tudja, milyen új üzleti folyamatokat kell támogatnia az új technológiával – mondta a tanácsadó szakember.

B TERV

A Stratis igazgatója úgy látja: a cégek nagy része – bár az első intézkedéseket már szinte mindenhol megtették, – még az első lépésnél tart, és nem merítette ki a költségcsökkentési lehetőségeket. Ugyan cégenként más-más az elviselhetőnek tűnő hatékonysági elvárás: a 10 százalékos költségcsökkentés még a legtöbb helyen elviselhetőnek tűnhet egy vál-

sághelyzetben, a 30 százalékos vágás már szinte mindenhol „gyomron rúgásként” hat az informatikai vezetők-re. Ezzel együtt Radnóti Tibor úgy véli: az, hogy az informatikai vezetők hogyan élnek meg ezeket a stresszhelyzeteket, nagyban függ attól, miként tudják azokat kezelni – az élére tudnak-e állni a változásoknak, vagy hagyják magukat sodortatni az eseményekkel.

Mivel még mindig a recesszió elején járunk, ezért a mostani helyzetben elsősorban a gyors taktikai lépések – a költségcsökkentés és a gyorsan végrehajtható folyamatjavítások – jönnek szóba. Egy hosszabb ideig elhúzódó válság esetén azonban ez már kevés lehet, szükségessé válhat az üzleti működés és műszaki hátterének radikális újrarendelése. A tanácsadó szerint mindenkinek érdemes egy olyan „B tervet” készítenie, amely számba veszi az esetleg elhúzódó válság idejére szükséges intézkedéseket, vagy elgondolkodna, ha a hitelpiac egy éven túl sem térne magához.

Az informatikai B tervet azonban csak üzleti szcenáriókból lehet készíteni, ezért a vállalatnak üzletág-specifikus, illetve az adott vállalat működéséhez igazodó üzleti tervvel is kell rendelkeznie, amely elhúzódó válság, forgalomcsökkenés vagy stagnálás esetén nyújt megfelelő cselekvési tervet. A B terv csak akkor lehet hatékony, ha előre meghatározzák azt is, milyen feltételek esetén szükséges erre váltani. Az előkészített tervet persze nem kell megmutatni senkinek, de jól jöhet, ha vészhelyzetben az informatikai vezető rövid idő alatt elő tudja venni a fiókból. Ekkor még arra is lehet esély, hogy a cégvezetés elvárásaival szemben feltételeket szabjon, így például az informatikai változtatásokat az üzleti folyamatok átalakításához kösse.

– Ha a léggömbös allegóriát továbbvisszük: nem mindegy, hogyan érkezünk meg az úti célunkhoz, lefogyva, de megerősödve, vagy pedig összetörve – hangsúlyozta Radnóti Tibor. – Mindezt a vállalati működésre lefordítva azt jelenti, a válság időszakát úgy kell túlélnünk, hogy ne veszítsünk el olyan képességeket, amelyekre az ezt követő fellendülés időszakában szükségünk lehet, hogy a versenytársakon felülkerekedhessünk.

MEGERŐSÍTETT ELEKTRONIKUS CSATORNA

Az IT számára a legnagyobb kihívás az lesz az elkövetkező időszakban, hogy feltárja azokat az üzleti folyamatokat, ahol már megvan az informatikai képesség, a megfelelő rendszer, de eddig valamilyen okból nem használták az adott folyamat automatizálására, illetve támogatására. Ilyen informatikai terület tipikusan az internetes csatornák kiszélesítése. Erre taktikai okokból is szükség lehet, mint például az ügyfelekkel való kapcsolattartás olcsó módjára, de a későbbi fellendülés idején stratégiai előnyt is lehet belőle kovácsolni.

Bár a szolgáltató szektorban ma már szinte mindenhol használják az elektronikus csatornát az ügyfelekkel való kapcsolattartásra, kevés olyan cég van még mostanság is, amely valamennyi üzleti folyamatánál lehetővé tette az online ügyintézkést. Sokáig az ügyfél-kommunikációban a hitelesítéssel kapcsolatos nehézségek fogták vissza az elektronikus csatornák fejlesztését. Ma már számos előremutató

példa van arra, hogy akár egy SMS-kód segítségével azonosítható magukat az ügyfelek, és ezt követően az interneten küldjék el reklamációjukat, érzékeny megrendelésüket vagy a szolgáltató oldaláról letölthessenek egy szerződéstervezetet. Az elektronikus kommunikációs csatorna kiépítésére ráadásul manapság számos pozitív példa akad: az informatikai terület érvelhet az üzleti oldal felé, hogy ha a konkurencia meg tudta oldani a fejlesztést, akkor nekik sem szabad lemaradniuk.

FEKETEÖVES SZAKÉRTŐK

A Stratis igazgatója egyelőre nem látja annak a jelét, hogy a hazai nagyvállalatok elkészítették volna a gazdasági válság elmélyülése esetére érvényes B terveket. Ennek az is oka lehet, hogy nem sokan látták előre, hogy a krízis ilyen súlyos lesz, emiatt pedig az azóta eltelt időszakban nem jutottak el ezek kidolgozásáig. Ugyanakkor természetesen az is elképzelhető, hogy számos vállalat igazgatósági ülésén már elfogadtak ilyen dokumentumot, csak éppen megpróbálják a lehető legnagyobb titokban tartani – tette hozzá Radnóti Tibor.

A szcenáriók szervezeten belüli kidolgozása nehézségekbe ütközhet, mivel sok olyan intézkedést kellene megtervezni, ami miatt az adott terület felelőseinek „megremeghet a tolla”. Az üzleti szcenáriók és a hozzájuk igazodó informatikai tervek kidolgozásában így sok helyen inkább tanácsadókra támaszkodnak, akik külső szemléletmódot hoznak magukkal, emiatt objektívabb rálátásuk lehet a vállalat működésére, és nem függnek egzisztenciálisan sem a kényszerűen megteendő döntésektől.

Az informatika területén mára olyan komplexek lettek a rendszerek, hogy a legnagyobb cégek sem engedhetik meg maguknak, hogy minden területen „feketeöves” szakértőket alkalmazzanak. Nem véletlen, hogy egy-egy nagyobb projektnél még a nagy szállítók is összeállnak. – Ilyen helyzetekben racionális válasz lehet, ha ideiglenes erőforrásként az adott területen nagy tapasztalatra szert tett tanácsadót alkalmaznak a feladatra – érvelt Radnóti Tibor.

Radnóti Tibor

igazgató
Stratis

Intelligens épületek

Az IDS Scheer Hungária létesítménygazdálkodó megoldásával a hazai cégek is jelentős költségcsökkentést érhetnek el az alapinfrastruktúra használatában.

A tizenöt éves tanácsadói tapasztalattal rendelkező IDS Scheer Hungária egy nemzetközi tanácsadói csoport magyarországi tagja, amely kezdetben az IDS Scheer partnere volt, hét éve pedig már önálló leányvállalatként tevékenykedik a hazai piacon.

– Ügyfeleinket a piac változásaira rugalmasan és gyorsan reagálni, megújulni képes működés elérésében segítjük üzleti és informatikai megoldásainkon keresztül – fogalmazott *Illés József*, az IDS Scheer Hungária Kft. kereskedelmi igazgatója. – Üzleti oldalon szolgáltatásportfóliónk olyan területeket ölel fel, mint az ügyfélgazdálkodás, a működés és az üzleti folyamatok fejlesztése, a hatékonyságnövelés és teljesítménymenedzsment, a törvényi megfelelés biztosítása, a működési kockázatok kezelése és a belső ellenőrzés javítása. Informatikai megoldásaink kö-

zül SAP-alapokon megvalósított nagyvállalati, valamint kis- és középvállalati ERP-bevezetéseinket, folyamatorientált fejlesztéseinket, a vállalati tartalomkezelést, az általunk forgalmazott Open Text ECM rendszer alapjain megvalósított dokumentumkezelést és archiválást, valamint a létesítménygazdálkodást emelném ki.

Ezeket a megoldásokat az IDS Scheer ARIS Platform eszközcsaládja támogatja, amely piacvezető a folyamatmenedzsment területén, és Magyarországon is komoly referenciákkal rendelkezik. – Tanácsadói szolgáltatásainkat a prémium ügyfélkörbe tartozó vállalatok veszik igénybe, közöttük a pénzügyi és a közműszolgáltatók, az energiaipar szereplői és a gyártó cégek – mondta a kereskedelmi igazgató. – Stratégiánk megvalósításában fontos szerepet töltenek be partnereink, akikkel a folyamatmenedzsment megoldásainkat más te-

reületekre is kiterjesztjük. Ezt jól illusztrálja az Erste Banknál az Abesse tanácsadó cég-gel közösen kialakított üzletmenet-folytonossági rendszer és a Bankárképzővel jelenleg is folyó belsőellenőrzés-fejlesztési és kockázatmenedzsment megoldásunk, vagy a Nextenttel és az Oracle-lel együtt megvalósított Oracle BPEL-bevezetés a Lombard Lízingcsoportnál.

Akár önállóan, akár partnereivel közösen dolgozunk egy projekten, az IDS

Scheer Hungária legfontosabb célja, hogy működő megoldásokat adjon az ügyfeleknek, ezért a bevezetett rendszerek későbbi támogatására is nagy hangsúlyt helyez például a belső szabályozási környezet kialakításának vagy a változáskezelés humán oldalának vonatkozásában.

– A jelenlegi gazdasági helyzetben a vállalatok nagy érdeklődéssel fordulnak a létesítménygazdálkodás területe felé – mondta *Varga László*, az IDS Scheer Hungária e területért felelős vezetője. – Itt olyan megoldásokat kínálunk, amelyek-

Varga László

üzletágvezető
IDS Scheer Hungária

kel a hazai cégek is jelentős költségcsökkentést érhetnek el az alapinfrastruktúra, az épületek és a bennük működő berendezések használata terén, ezek pontos feltérképezése és megjelenítése a hasznosítás, az üzemeltetés és karbantartás optimalizálása által.

A megoldás informatikai alapját az ArchiFM hazai fejlesztésű szoftvercsalád adja. Ezen eszközökkel a kontrolling számára pontosan kimutatható, hogy

a szervezeti egységek, a leányvállalatok vagy a bérlők hány négyzetmétert foglalnak el, és miként részesülnek a létesítmény használatával járó költségekből.

A tanácsadás mellett az IDS Scheer Hungária oktatás útján is ad át tudást a vállalatoknak. Oktatási központja megkapta a Felnőttképzési Akkreditációs Tanúsítványt (nyilv.sz.:01-0449-05), mely ARIS, üzleti folyamatmenedzsment és SAP-területen a szakképzési keret terhére és pályázati úton is igénybe vehető oktatásokat kínál a piacon.

Bonyolultabb rendszerek olcsóbb üzemeltetése

Komplex rendszerek esetében, mint amilyen az SAP, érdemes szakértő cégre bízni a bevezetést és üzemeltetést. Az üzemeltetés egyébként sok más aspektust is magában foglal, a biztonságot és a rendelkezésre állást is.

Vannak cégek, amelyek csak megvásárolnak egy rendszert, van, aki a már meglévő rendszeréhez kér tanácsadói segítséget és végül van olyan lehetőség is, amikor mindkettőt kéri. Ez utóbbi esetben merülhet fel az outsourcing kérdése – mondta *Molnár Attila*, a HostLogic Kft. értékesítési igazgatója.

A HostLogic az SAP-rendszerek, alkalmazások értékesítésén túl, azok üzemeltetésével is foglalkozik. Az 1990-es évek végén az SAP úgy vélte, hogy a vállalatok

egyre nagyobb százaléka fog az SAP alkalmazásával kapcsolatban outsourcing szolgáltatásokat igénybe venni. Indoklásuk szerint a cégek olyan vállalati erőforrásokat szoktak kiszervezni, amelyeknek nagy a tudásigénye, – ilyen az SAP is – magas minőségű technológia. Márpedig ilyen komplexitású rendszereket belső erőforrással nehezen lehet szakszerűen és egyben költséghatékonyan ellátni. A vállalatok többsége belátja, hogy a fenntartáshoz, fejlesztéshez szükséges tudást nem lesznek képesek követni belső oktatással,

hanem külső specialistákat kell megbízni az üzleti alkalmazás üzemeltetésével.

– Az outsourcing másik fontos szempontja a fiskalitás, a gazdaságosság. Ha egy outsourcing profilú cég nagy volumenben végez SAP-üzemeltetést, akkor fajlagosan olcsóbb árat tud biztosítani egy szolgáltatási egységre. Ami a költséghatékonyságot illeti, ebben az a meglátásunk, hogy a legkisebb megtakarítás is fontos, hiszen a mai gazdasági körülmények között minden fillér számít, és ebben is átfogó megoldásokat

képes nyújtani a HostLogic – mondta *Molnár Attila*. – A költséghatékonyság másik aspektusa egy vállalatirányítási rendszer esetében, hogy az milyen rendelkezésre állással támogatja a folyamatos üzletmenetet. A vállalatok legtöbbször ma már ki tudja fejteni pénzben azt az elvesztett árbevételt, profitot, amit egy ilyen üzleti alkalmazás kiesése okoz a cég egésze számára. Az outsourcing, hosting üzemeltetési modell ezen a téren is komoly hasznot tud hozni a vállalati működésben.

Szeretné csökkenteni SAP rendszerének üzemeltetési költségeit? Megbízható, hiteles adatokat szeretne kinyerni rendszeréből?

A HostLogic vállalja SAP rendszerek hosszútávú üzemeltetését és támogatását, valamint rendszerek optimalizálását.

Ha megbízható partnert keres SAP üzleti megoldása kialakításához, üzemeltetéséhez, keressen fel bennünket:

Mit kínálunk?

- Alacsonyabb üzemeltetési költségek
- Stabil és biztonságos működési környezet
- Folyamatos bázisfelügyelet
- Többnyelvű ügyfélszolgálat
- Rugalmas kondíciók
- Egyszerű és gyors verzióváltások, roll-outok

BalaBit IT Security Blog

Biztonságbiztosítási rendszer

Az utóbbi időben sorra látnak napvilágot olyan esetek, amikor ügyfeladatok kerülnek nagy mennyiségben illetéktelen kezekbe. Bankoktól lopnak el néhány millió hitelkártyaadatot, levelezőszolgáltatásokban keletkeznek könnyedén kihasználható biztonsági rések, egyetemi rendszerek jelszavai válnak leltőlhetővé bárki számára. Elgondolkodtató, hogy a szervezetek mennyire (nem) törődnek a rájuk bízott személyes adatokkal.

Főleg, hogy általában nem is szándékosan bízunk rájuk őket megőrzésre, hanem ők kérik be mellékesen, suttymóban, beiratkozás címén például. Az ügyfelek felháborodása teljesen érthető és jogos. Lenne...

Ugyanis a szervezetek biztonsági rendszereiket gyakran csak a saját szükségleteikre tervezik, vagy még azokhoz sem. Ha például egy webszerveren nincsenek szupertitkos fejlesztési adatok, minek különösebben törődni a biztonságával? Mit veszít egy cég, ha néhány ezer ügyfelének személyes adata rossz kezekbe kerül? Jó eséllyel ki sem derül. De ha mégis, rá lehet fogni a gonosz crackerekre – az átlagember nemigen érti, hogy lehetne ellenük védekezni, csak pénzbe kerülne.

Amikor a sarki boltban lehúzzák a bankkártyánkat, amikor a videotékában lemásolják a személyi igazolványunkat, amikor beiratkozunk egy egyetemre vagy amikor repülőjegyet veszünk, nem csak pénzt adunk cserébe, de óriási bizalmat is, hogy az adatainkat elvárható gondossággal kezelik majd. Elvileg bízhatunk benne, hogy a piaci verseny kikényszeríti a szereplőktől ezt a gondosságot, de az ehhez vezető út rengeteg veszteséggel van kikövezve, és a folyamat még alig kezdődött el.

Ahhoz ugyanis, hogy a fogyasztói tudatba bekerüljön ez a nézőpont, sokszor kell sok embernek „arcra esnie”. Persze a médiahiszti gyorsíthat az ügyön, de amíg igazi károkról nem szólnak a hírek, addig csak annyira fogunk vele törődni, mint a *Blikk* harmadik oldalának szerencsétlen szereplőivel: sajnáljuk őket, de nem hiszünk, hogy ez minket igazán érintene. Márpedig a károk meglehetősen ritkán kerülnek napvilágra...

Amire szükségünk lenne, az a minőségbiztosítási, minőségirányítási rendszerek meglétét bizonyító oklevelekhez hasonló tanúsítványok elterjedése az IT-biztonságban. Ha például én egy autógyár vagyok, és szükségem van egy műanyag pöccökre az indexkapcsoló végére, amit Magyarországon szeretnék olcsón gyártatni, de persze folyamatosan jó minőségben, akkor nincs más dolgom, mint megkövetelni egy minőségbiztosítási tanúsítványt a leendő beszállítótól. Ez a papír bizonyítja, hogy egy független szervezet vizsgálata szerint ennek a kis magyar fröccsöntőműhelynek van működő minőségbiztosítási rendszere.

Az ISO 9000 tanúsítványokhoz hasonlóan az ISO 27000 IT-biztonsággal foglalkozó szabvány elterjedésének is lenne létjogosultsága, hiszen az egymással együttműködő vállalatok rengeteg érzékeny információt osztanak meg egymással. Az autógyári példánál maradva, a készletezési és gyártásirányítási rendszerek integrálása ma már kiterjed a beszállítókra is. Ez egyben azt is jelenti, hogy a beszállító IT-biztonsági problémái gyengítik a megrendelő biztonságát is. Ennek ellenére mégsem általános gyakorlat, hogy a partnerek a minőségirányítási rendszeren kívül biztonsági auditot is megköveteljenek egymástól.

Ugyanígy a fogyasztók sem igen figyelik, hogy melyik cégnek van biztonsági szabályzata, és melyek szokták azt auditáltatni is. Néha az illetékes ombudsman kinyilatkoztatja ugyan, mit kellene tenni, de valószínűleg ez a kérdés inkább a fogyasztóvédelem hatáskörébe tartozó probléma lenne, miután annak ráadásul vannak jogszabványai is szankcionálni.

A károkat és a potenciális veszélyt szemlélve jó ötletnek látszana a piaci folyamatok elébe menni, és szabályozói oldalról meggyorsítani az IT-biztonsági tanúsítványok terjedését. Arra természetesen nincs sok esély, hogy innen Magyarországról induljon el egy kezdeményezés, ám azt megfontolhatnánk, hogy a már terjedőben lévő ISO 27000 bevezetésében étanulókká váljunk. ■

Kiss Attila
marketingmenedzser

Szoftvertesztelés '09

Fejlesztés mint válságkezelő eszköz

COMPUTERWORLD
FÓRUM

2009. március 26.
Ramada Plaza Budapest

A üzleti reggeli célja, hogy hatékony, de kötetlen formában beszéljünk a tesztelésről, megosszuk egymással tesztelési szokásainkat és tapasztalatainkat.

A gazdasági válságra nem feltétlenül az elbocsátás és a meggondolatlan költségcsökkentés a jó üzleti reakció. Egy-egy átgondolt fejlesztéssel most még nagyobb előnnyel indulhatnak a vállalatok a konkurenciával folytatott harcban. Ma már nehezen találunk olyan iparágat és fejlesztési projektet, ahol az informatika ne játszana kulcs szerepet. Ezért a szoftvertesztelés szerepe folyamatosan felértékelődik. A projekt végrehajtásánál elsődleges fontosságú, hogy azt lehetőleg a kezdetektől végigkísérjük a szoftvertesztelés eszköztárával.

TERVEZETT PROGRAM

09:00 – 09:30	Regisztráció
09:30 – 09:45	Köszöntő, témafelvezető előadás
<i>Horváth Ádám</i> szakújságíró, szoftverfejlesztő, egyetemi oktató
Computerworld
09:45 – 10:15	Követelmény alapú minőségbiztosítás az államigazgatásban
<i>László István</i> vezető tanácsadó
HP Magyarország
10:15 – 10:45	Sikeres projekt – alkalmazkodó tesztelés (MKB esetbemutató)
<i>Ambrúzs Sándor</i> vezető tanácsadó
ALVICOM Testcenter
10:45 – 11:30	Kerekasztal-beszélgetés, hallgatói kérdések megválaszolása

<http://computerworld.hu/konferencia>

Partnereink

ALVICOM
TEST CENTER

Biztos háttér.

IBM System Storage™ DS5000 termékcsalád

Új, hetedik generációs architektúra kiemelkedő, de kiegyensúlyozott teljesítménnyel az alkalmazások nagyobb teljesítményéért.

A cég növekedési üteme szerint fizethető méretezhetőség, maximum 256 (később 448) lemezmaghajtóval, a legkomolyabb kapacitási igényekhez is.

Az üzem közben cserélhető, duál-aktív vezérlők, tápegységek és a működés megszakítása nélküli firmware-frissítések magas rendelkezésre állást biztosítanak.

Heterogén támogatás a legáltalánosabb operációs rendszerekhez: Microsoft® Windows®, UNIX®, Linux®. FC (később iSCSI) támogatással.

Keresse partnereinket:

Assocom Kft. - Baranyák Zoltán - tel.: 06 1 486 0192

Etalon-Informatika Kft. - Nagy Miklós - tel.: 06 1 317 5150

PCS-SYSTEM Kft. - Fábíán Zoltán - tel.: 06 1 373 07 81

Professzionál Informatikai Zrt. - Bende Richárd - 06 1 216 5300

USER Rendszerház Kft. - Kosztolányi Árpád - tel.: 06 1 438 5420

További termékinformációk: www.info.avnet.hu/ds5000

www.avnet.hu

Avnet Technology Solutions Kft.

Tel: (+ 36-1) 888-2333

Fax: (+ 36-1) 888-2334

E-mail: ats.hu@avnet.com

Cím: H - 1117 Budapest,

Budafoki út 91-93. IP West Irodaház